

Țară iubită de sfinți!

Cine nu știe până acum va ști de acum înainte că din Nordul Maramureșului și până în Marea Adriatică, peste Balcani, Asia Mică și Sinai, vlahinii noștri (adică vlahii) cum ne numesc cei de pe lângă noi, au mers în pastorală cu turmele de oi de la apus spre răsărit de soare. Am zice, așa, mai cu haz, în răspăr ne-a fost lucrarea!

Odată cu plecarea vlahinilor, dinspre apus de soare, păstorii aveau în traista lor de toate: și cărți de rugă, și Psaltire și nădejde nebântuită de spaimele vremii și ale drumurilor... de atâtea ori fără întoarcere.

Că noi ne întindem peste tot în spațiul acesta nu mai este nicio îndoială. Am rămas uimit să constat un lucru inedit, de altfel, pentru cine are prilejul să vadă întregul din părți. De la plocadul, țolul sau cerga de lână de oaie, țesută aparte, din Maramureș în care am păstorit din 1964, să vezi aceeași lucrare în Corbii de Argeș, Scopie adică Macedonia, Korcea, Elbasan, Selenița, Vlora (Albania) și în alte părți, te apucă o bucurie imensă și o emoție pe măsură.

A tunci am înțeles clar, de ce Sfântul Ioan cel Nou din Suceava, de la Cetatea Albă, a ajuns la Suceava; de ce Sfânta Parascheva de pe lângă Constantinopole a ajuns la Iași; de ce Sfânta Filoteia de la Târnovo a ajuns la Argeș; de ce Sfântul Nicodim de la Prilep a ajuns la Tismana; de ce Sfântul Iosif ierarhul de la Athos a ajuns la Partoș și Timișoara; de ce Sfântul Grigorie Decapolitul din Asia Mică, a ajuns la Bistrița, iar Sfântul Dimitrie de lângă Dunăre a ajuns la București.

Din păstori și păstoritele noastre vlahie, din Dacia Felix, precum ne numea pe noi, cu adevărat, severul împărat Traian, s-au născut sfinții, aici, pe pământul lui Dumnezeu, pentru a umple spațiul cu moaște și împliniri de rugăciune.

Măare mi-a fost bucuria să aud la Iași, cum o Cucuocană din Norvegia vine de 7 ani la hramul Cuvioasei Parascheva cu un grup de doamne și domni

plini de respect și evlavie, chiar dacă nu sunt ortodocși ca noi. Se vede că sfinții și evlavia n-au graniță!

Că Sfântul Dimitrie cel Nou din Basarabi, de pe lângă Dunăre, de multă vreme fiind, chiar din timpul Imperiului Româno-Bulgar (1186) când se vorbește de o „Episcopie a românilor cu scaunul la Vreanotia”, iar pe o carte din Biserica Sfântului Climent din Ohrida, tot din acest timp iscălește: „Ioan preot Prea Sfintei Episcopii a Vlahilor...”, deducem de aici că erau mulți români prin părțile acelea și cu organizare bisericească întărită. Această ne lămurește că Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou se născuse dintr-o veche familie românească, precum și o mare parte din sfinții pe care i-am arătat și, Doamne, câți alții care încă nu-s descoperiți nouă până azi!

Dacă vlahinii au plecat de la noi pe soare apune (chindii), sfinții au venit spre noi dinspre soare răsare!

Din anul 1774, Sfântul Dimitrie cel Nou, sătul de străinătate, a venit la București prin care trecuseră oarecând strămoșii lui. Supărați, bulgarii, prin 1918, când era gâlceavă mare, s-au gândit să-l fure un pic și să-l ducă la Sofia, punându-se premii pe capul furătorilor. Numai că nu le-a mers prea bine, că mașina cărătoare de sfinte moaște, după ce tușise de câteva ori, prin apropiere de Călugăreni spre Giurgiu, s-a înțepenit definitiv. Nici chiar carele cu boi mulți n-au putut clinti pe Sfântul din loc.

Ajunse din urmă, cu purtarea de grijă a Sfântului Dimitrie cel Nou, moaștele sale se întorceau în Cetatea Bucureștilor pentru buna și îndelunga mângâiere a pioșilor creștini români.

Se vede lămurit că evlavia și sfințenia sunt aura de sfinții săi!

F. Coliviu Argeș

Arhiepiscop al Argeșului și Muscelului

Minunile Sfântului Dimitrie cel Nou

Prezența Sfântului Dimitrie cel Nou în centrul orașului București vorbește lumii de astăzi despre harul și binecuvântarea pe care Dumnezeu le dăruiește celor ce se roagă cu credință Lui. Mijlocirile făcute de sfinți pentru oamenii care le cer ajutorul aduc alinare sufletelor și trupurilor. Multe fapte minunate s-au petrecut și la racla moaștelor Cuviosului Dimitrie cel Nou. Câteva dintre ele au fost povestite de mai mulți părinți, slujitori la Catedrala patriarhală, care adăpostește, de mai bine de 200 de ani, trupul nestrăcioc al smeritului păstor din Basarabi.

Omul care a plecat fără cărje de la moaștele Cuviosului Dimitrie

Părintele Iustin Bulimar, slujitor la Catedrala patriarhală din anul 1989, povestește despre faptele minunate petrecute în viața creștinilor, care s-au rugat la moaștele Sfântului: „În 1989, în urma slujbei Sfântului Maslu, un credincios pe care eu l-am văzut de mai multe ori participând la această Sfântă Taină și la celelalte slujbe ale Bisericii rămănea întotdeauna ultimul de se închina. Și, într-una din zile, la fel procedând, a urcat la racla sfințelor moaște (dar de ce rămănea ultimul să

se închine? - pentru că umbla cu cărje), și-a așezat cărjele, ca de obicei, ca să și le poată lua după rugăciune, după ingenuncherea pe care o putea face el acolo în felul lui, și minunea s-a întâmplat: s-a ridicat, s-a închinat, a coborât treptele, n-a realizat pe moment că el de fapt își uitase cărjele și de-abia după ce a coborât Dealul Patriarhiei și-a dat seama de miracolul, de minunea întâmplată. S-a întors înapoi plângând și mulțumind cu lacrimi în ochi lui Dumnezeu și Sfântului Dimitrie, povestindu-i preotului de pe vremea aceea - era un arhimandrit deosebit, un preot evlavios, iubit de credincioși, părintele Grichente, care s-a retras după Revoluție, la pensie, la Mănăstirea Secu - și dânsul a rămas foarte impresionat, deși mai văzuse și alte minuni petrecute la racla Cuviosului Dimitrie cel Nou.”

Pelerinajul, marea minune a Sfântului Dimitrie cel Nou

Părintele protosinghel Arsenie Muscalu, fost slujitor și duhovnic la Catedrala patriarhală ne-a spus: „Pe lângă vindecarea sufletului și a trupului, dobândirea liniștii și a împăcării, primirea de ajutor în lipsuri și nevoi, Sfântul Dimitrie cel Nou săvârșește an de an o minune

pe care o trecem cu vederea de multe ori și anume aceea că la ziua lui de prăznuire reușește să adune atâția oameni care, mai ales în lumea agitată și grăbită de astăzi, găsesc cu cale să lase deoparte toate grijile și preocupările venind să-i aducă cinstire, stând ore întregi, de multe ori pe vremea rea, cu frig sau ploaie, rămânând chiar peste noapte ca să sărute sfintele moaște, primind în schimb ajutorul Cuviosului.”

„Eu numai cu o mână am zgâriat, dar îmi curge sânge din amândouă”

„Un alt caz care m-a impresionat, își amintește părintele Dimitrie Irimia, a fost acela al unei doamne ce avea în jur de 40 de ani care, efectiv, a fost revoltată asupra celor din familia ei pentru că veneau și stăteau la Sfântul Dimitrie foarte multe ore în șir, în ploaie, în frig. De aceea, a venit cu gând vrăjmaș la racla Cuviosului Dimitrie. Ea nu concepea, nu putea înțelege, și a venit cu acest gând de răzbunare împotriva Sfântului și cu o mână a zgâriat cu unghiile moaștele Sfântului Dimitrie în locul unde ele sunt descoperite spre a fi sărutate de credincioși. Când a venit la mine, mi-a spus, ascunzând fapta sa: «Părinte, am fost la toți

doctorii; am o boală foarte rară - îmi curge sânge din buricele degetelor». I-am făcut dezlegări, apoi s-a mai liniștit; era foarte agitată. I-am explicat că trebuie să se spovedească, să țină post, și atunci mi-a spus: «Eu numai cu o mână am zgâriat acolo, dar îmi curge sânge din amândouă mâinile». Apoi, a venit cineva din familie și mi-a spus că s-a vindecat. De atunci nu am mai văzut-o, dar acest caz a fost unul deosebit din câte am văzut și auzit.”

Redacția

În umbră, în Lege și în Scriptură (LIII)

Moise cleветit de către Mariam și Aaron

Vina iudeilor de a-și fi slobozit cu trufie limba neînfrântă la ocara și cleветirea lui Hristos se anunță în chipul celor scrise la cartea Numeri:

Și au grăit Mariam și Aaron împotriva lui Moise din pricina femeii etiopiene pe care o luase Moise de soție. Și au zis: Oare numai lui Moise i-a vorbit Domnul? Nu ne-a vorbit și nouă? Și a auzit acestea Domnul. Iar Moise era omul cel mai blând dintre toți oamenii de pe pământ. De aceea a zis Domnul către Moise și Aaron și Mariam: ieseți toți trei în cortul mărturie. Și s-a coborât Domnul în stâlp de nor și a stat la ușa cortului mărturie. Și a chemat mai întâi pe Aaron și pe Mariam și le-a zis: Ascultați cuvântul Meu. De se va trimite vouă proroc de la Domnul, vă voi face cunoscut lui în vedenie și voi grăi lui în vis. Dar nu este în toată casa Mea un slujitor atât de credincios ca Moise. Cu el grăiesc gură către gură, iar nu în ghicitori, și el vede fața Domnului. Cum de nu v-ați temut să cârtiți împotriva slujitorului Meu Moise? Și urgia mâniei Domnului s-a aprins asupra lor și, depărându-Se Domnul, iată Mariam s-a făcut albă de lepră ca zăpada. Și Aaron s-a rugat de Moise zicând: Mă rog, doamne, nu ne socoti nouă păcatul, pentru că n-am știut împotriva cui am păcătuit. Să nu ne socotești greșeala. Așadar nu îndăui să fie Mariam ca cel născut mort, al cărui trup, la iesirea din pânțelele maicii sale, este pe jumătate putred. Atunci s-a rugat Moise: Dumnezeule, vindec-o! Domnul a zis însă către Moise: Șapte zile se va scoate ea din tabără, după aceea să intre. Și a fost scoasă Mariam afară din tabără șapte zile. Iar poporul n-a plecat la drum până ce s-a curățit Mariam (Numeri 12).

Trufasa Sinagogă îl cleветește cu dușmănie pe Hristos

Aceasta o descoperă însăși Legea în chip subtil prin chipul istoriei povestită la Numeri,

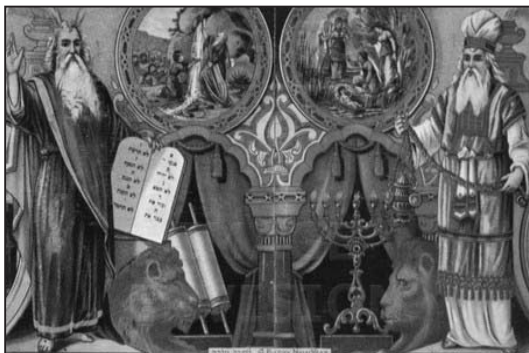
anunțând cu tristețe că iudeii aveau să se acopere de nebulia ocărării Fiului. Și după cum două au fost pările flecării sori Mariam și fratelui Aaron împotriva blândului Moise, tot două au fost și pricinile flecării fiilor lui Israel împotriva blândului Hristos.

a. Prima pără. A fost aceea că Moise, pe lângă fiica lui Ietro, soția legitimă, a mai luat apoi pe etiopianca neagră și de alt neam, deși Dătătorul Legii poruncise ca evreii să nu se însotească cu femei de neam străin.

Bărfitorii: Mariam reprezintă fata adunării, Sinagoga; iar Aron e chip al preoției iudeilor. Bărfatul Moise în această ipostază nu este altul decât Hristos, învinuit că nesocotea obiceiurile Legii, din moment ce încălca sabatul, dar mai ales pentru că și-a luat soție de alt neam-Biserica dintre neamuri, neagră precum etiopianca lui Moise, adică înegrită pentru întinerul necunoștinței și al moravurilor în care încă se afla, căci nu venise încă peste dânsa lumina cea adevărată a harului.

Însă Hristos nu întârzie și nu pregeta să o pețească, căci se arată pe față propovăduind samaritenilor care erau de neam străin și punea oarecum prin aceasta de mai înainte în ei temeliea Bisericii neamurilor. La aceasta, precum odinioară Mariam, și fariseii au scârșit cu furie: Nu zicem noi bine că Tu ești samaritean și că ai drac? (Ioan 8, 48). Iată cum trece această calomnie vecină de la chip la adevăr.

b. A doua pără vine din îngâmfarea bărfitorilor Oare numai lui Moise i-a vorbit Domnul? Nu ne-a vorbit și nouă? s-au întreat cu trufie Mariam și Aaron. Tot așa aveau a spune și

cărturarii despre Hristos, că n-ar fi între cei foarte mari, nici nu ar avea vreun har deosebit față de alții, din moment ce se știe că Dumnezeu a vorbit și altora. De aceea, atunci când L-au auzit pe Domnul Hristos încredințându-i: *Cuvintele pe care Eu le grăiesc, nu sunt ale Mele, ci ale Celui ce M-a trimis pe Mine* (Ioan 14, 10), ei au judecat cu defăimare: *Noi știm că Dumnezeu a grăit lui Moise. Dar pe Acesta nu-L știm de unde este* (Ioan 8, 29), alegând să păzească în mod deșert chipul adevărului, în loc să-L primească cu recunoștință pe Adevărul Însuși.

c. Judecarea părsilor. Adevăritarea și înălțarea Celui colomniat.

Chemarea lui Aaron și a Mariamei spre mustrare înaintea cortului mărturie, arată că Dumnezeu va fi Judecător al celor care vorbesc împotriva Mântuitorului.

Buna mărturie dată lui Moise, în mod deosebit prin cuvintele dumnezeiești rostite înaintea neobrăzătorilor frați, și anume că *nu este în toată*

casa Mea un slujitor atât de credincios ca Moise. Cu el grăiesc gură către gură, iar nu în ghicitori, și el vede fața Domnului, trimite la ideea că numai Hristos, Singurul din toată casa lui Israel, ca Fiul după fire, este Cel care vede pe Dumnezeu Tatăl. De aceea El a și recunoscut înaintea fariseilor: *Nu doar că pe Tatăl L-a văzut cineva decât numai Cel ce este de la Dumnezeu; Acesta L-a văzut pe Tatăl* (Ioan 6, 46).

Depărțarea norului de la cortul mărturie arată indignarea lui Dumnezeu și despărțarea cu amărăciune de Sinagoga iudeilor care au îndrăznit să grăiască împotriva Fiului intrupat. Și îndată Mariam s-a umplut de lepră, dar nu în mod simplu, ci ca zăpada, înțelegând că Sinagoga iudeilor, din pricina mulțimii batjocoririlor la adresa lui Hristos, s-a arătat ajunsă deodată la extremitatea bolii.

Aaron însă, deși osândit de Judecător, nu s-a pedepsit cu lepră, Dumnezeu întărind astfel că preoția e o taină mare și cinstită.

Acoperit însă cu întristarea pentru sora Mariam, Aaron îl roagă pe Moise a mijloci vindecarea ei. Și Moise rugându-se pentru cea bolnavă să se vindecă, Dumnezeu i-a rânduit și iertarea așa: *să se scoată șapte zile afară din tabără și după aceea va intra iarăși.*

După înțelegerea Părinților, vremea celor șapte zile e simbolul timpului acestui veac, al vieții pământești. Iar în timpul cel de urmă depărțata Mariam, cea stăpănită de lepră va intra iarăși în tabără. E chipul prin care înțelegem că, în cele din urmă și Sinagoga, prin mărturisirea credinței în Hristos, se va întoarce în staulul Bisericii celei aua, după cum descoperă profetiile (Osea 3, 4-5; Romani 11, 25-26).

Iar spusa că *n-a pomit poporul mai departe până ce nu s-a curățit Mariam* arată că și noi cei din Biserica lui Hristos, așteptăm într-un mod asemănător sfârșitul veacului acestuia, când, părăsind corturile acestei vieți, vom înainta împreună cu sora Sinagogă, cea izbăvită prin credință, spre cetatea de sus a Ierusalimului cereesc.

Prof. Andrei CĂNUȚĂ

Taina Maslului Folosul rugăciunilor de la Taina Sfântului Maslu (I)

Așa cum am arătat, prin Taina Sfântului Maslu se împărțește credinciosului bolnav în chip nevăzut harul tămăduirii sau ușurarea durerii trupului, al întării sufletului și al iertării de păcate rămase după mărturisire, prin ungerea cu untdelemn sfințit, însoțită de rugăciunile preoților. Una dintre cauzele principale ale deprimării și descurajării omului este boala. Și de multe ori nici boala, nici deprimarea nu pot fi învinse numai cu mijloace omenești. Bolnavul credincios e chinuit și de conștiința că boala lui are cauza și în unele păcate pe care nu le-a putut mărturisii, sau că eventual va muri fără iertarea acestor păcate. Și cine nu trece în viața lui prin boală și prin aceste deprimări și îngrijorări, care-i măresc suferința trupească dar și sufletească? Taina aceasta arată că Dumnezeu își manifestă mila Lui și față de cei suferinzi care-si pun nădejdea în El. De aceea, în toate rugăciunile Maslului se apelează mai ales la mila lui Dumnezeu, iar Dumnezeu apare în această Taină lucrând ca „Doctorul” plin de milă. În pripeala cântării lui Arsenie, de la sfîntirea untului de lemn cu care se unge bolnavul, pripeala ce se repeta după fiecare tropar, se cere: „Stăpâne Hristoase, Milostive, miluiește pe robul tău”. Iar în podobia glasului IV se cere: „Doctorul și ajutorul celor ce sunt întru dureri... dăruiește tămăduire neputinciosului robului Tău, Milostive, miluiește pe cel ce mult a greșii și-l mântuiește de păcate”. Taina aceasta poate fi socotită, prin excelență, Taină a trupului, sau Taina rânduită pentru însănătoșirea trupului. Prin ea se pune în relief valoarea pozitivă acordată de Dumnezeu trupului omenească, ca Unul care Însuși a luat trup și îl ține în veci, ne mântuiește prin el, împărțându-ne viața dumnezeiască. În prima din cele șapte rugăciuni ale slujbei se și spune limpede: „Cel ce ești fără de început și fără de sfârșit, Sfinte al sfinților,

Care ai trimis pe Unul-Născut Fiul Tău să tămăduiască toată boala sufletelor și trupurilor noastre, trimite Duhul Tău cel Sfânt și sfințite untdelemnul acesta și-l fă robilor Tăi acestora spre izbăvirea de păcatele lui și spre moștenirea împărăției cerurilor.” Și în rugăciunea citită după al doilea se cere lui Hristos însănătoșirea bolnavului, pe baza faptului că El S-a intrupat și „S-a zidit (creat) pentru zidirea Sa”, arătând voința Lui de a mântui trupul și de a-l înălța în împărăția lui Dumnezeu, de a face din trupuri un mijloc de comunicare veșnică între Dumnezeu și oameni. De aceea, tot în aceeași rugăciune se cere sălășluirea în cel bolnav, potrivit cuvântului (1 Cor. 6, 19; 3, 16-17). „Caută dintru înălțimea Ta cea sfântă, mântuindu-ne pe noi păcătoșii și nevrednicii robii Tăi, cu darul Sfântului Duh, în ceasul acesta”.

Existența omului este nespus de complexă. E imposibil de făcut o separație între trup și suflet atăta timp cât omul trăiește, deci între lucrarea harului asupra trupului și asupra sufletului. Însăși vindecarea trupului e simțită de bolnav ca un har dat lui ca persoană umană integrală. Trupul e plin de energiile sufletului; prin el crează sufletul; dar fără el, acum, sufletul nu poate lucra. De aceea harul nu lucrează asupra trupului fără să lucreze și asupra sufletului. Asupra sufletului lucrează, însă, întărindu-l și curățindu-l de păcate și liniștindu-l prin această constința, ceea ce are un efect întăritor și asupra trupului, ca să-l facă un instrument al lucrării bune a sufletului și ca să întărească și sufletul. Toate acestea sunt adevăruri ce se desprind din conținutul rugăciunilor de la Maslu. În rugăciunile Tainei se cer împreună: tămăduirea trupului, iertarea de păcate și curățirea sufletului de păcate. Sălășluirea Duhului are mai ales scopul curățirii de păcate și al tămăduirii

de patimi și al ridicării la o viață de sfințenie, de slujire curată a lui Dumnezeu. Întrucât păcatul este o boala a sufletului mai ales când s-a îndesit în patimi, și ca atare e și o cauză a bolii trupului, Maslu este socotit atât ca o tămăduire a trupului, cât și a sufletului, și Dumnezeu e numit „Doctorul sufletelor” și al trupurilor”. El e socotit necesar și pentru vindecarea patimilor, întrucât, chiar dacă păcatele care au provenit din ele, sau le-au produs pe ele, au fost mărturisite, ele nu se pot tămădui așa de ușor și e imposibil ca să nu țâșnească din ele fapte păcătoase aproape continuu. Insistența cu care se cere, cu mult mai mult decât în vindecarea bolnavului de patimile sufletesti odată cu tămăduirea trupului, ne dă să înțelegem că mai ales la aceste rădăcini ale păcatelor se referă toate rugăciunile din Taina Maslului, căci la această fază avansată a slăbiciunilor păcătoase ale omului, provenită din nesocotirea Tainei Pocăinței și a conlucrării sale cu harul Botezului și al Mirungerii, se reduce de fapt starea de păcătoșenie. Spovedania anterioară Maslului a adus bolnavului iertare de păcatele mărturisite, dar el n-a avut timp să topească, prin conlucrare cu harul redobândind, slăbiciunile păcătoase, hrănite printr-o obișnuință îndelungată cu păcatul, slăbiciuni care explică adeseori și boala trupului. Sau, poate, bolnavul n-a putut descrie în mod corespunzător aceste slăbiciuni, care se pierd adeseori în „ceata indefinitului” (părintele Stăniloae). Pe lângă toate acestea, pe cât de imposibil este să se facă o separare între trup și suflet, tot pe atât de imposibil este să se separe între omul total și influența fenomenelor văzute și a forțelor rele nevăzute asupra lui. Eliberarea de influențele văzute se face și prin întărirea simțurilor trupului cu Duh, a cărui introducere în ele se face prin ungerea lor cu untdelemnul sfințit. Prin aceasta simțurile sunt curățite, sfințite, întărite în ele însele împotriva ispitelor ce vin de la lucrurile din afara și de la forțele rele nevăzute prin mijlocirea lor. Astfel, în rugăciunile Maslului în care se cer deodată tămăduirea trupului, iertarea de păcate și vindecarea de patimi, eliberarea simțurilor de influențele rele și alungarea vrăjmasului, toate acestea se cer pentru ca bolnavul, devenit sănătos trupește și sufletește, să poată trai o viață curată, închinată slujirii lui Dumnezeu. Aceasta arată că Taina Maslului nu e pentru moarte ca în Catholicism, ci pentru viață. (va urma)

Pr. Florin IORDACHE

Colegiul de redacție

FONDATOR:

† Înalt Preasfințitul Arhiepiscop CALINIC al Argeșului și Muscelului

Adresa: Strada Tepeș Vodă nr. 17 Tel/Fax: 0248/217629

e-mail: argesulortodox@yahoo.com Săptămânal tipărit de cotidianul ARGESUL

Editor:

Preot Daniel Gligore
- consilier cultural

Redactor șef:

Diacon Prof. Cornel Dragoș

Art designer: ing. Bogdan Ciocfiran

Redacție:

preot Napoleon Dabu (secretar de redacție),
preot Florin Iordache,
diacon prof. Gabriel Firuță,
asist. univ. drd. Gabriela Saffa.

Colaboratori:

prof. Alexandru Brichius, Andrei Cănuță,
diacon Roberto-Cristian Vișan, Laurentiu Dumitru, Roxana Dragoș, Raluca Nicula,
Amalia Cornăteanu, Amalia Constantinescu,
Eduard Tomaziu, Iuliana Popa.

Responsabilitatea fiecărui articol publicat îi revine autorului ISSN: 1583-2643

**CAMPANIA
„DIN TEMNIȚE SPRE SINAXARE”**

**Sociologul, economistul și filosoful
MIRCEA VULCĂNESCU
(† 28 octombrie 1952)**

„Fără religie și istoricitatea lui Iisus, lumea e un imens pustiu de sare și cenușă” (Mircea Vulcănescu).

„Să nu ne răzbuțim!”

„Mircea era, se știe, profund religios. Pentru dânsul, religia cea dreaptă - cum o spune și cuvântul - era religia ortodoxă. Dar la aceasta se adăuga o nuanță în plus: religia ortodoxă rădăcină. Pentru el, între noțiunea de religie, ortodoxie și românism era o corelație indestructibilă. Poporul român nu ar fi putut dăinui, cu obiceiurile, limba, spiritul și hotarele sale firești fără casa Bisericii Ortodoxe Române, cu ceea ce cuprindea ea, de la miturile ancestrale, precreștine, la Hristos, Apostoli, Sfinții martiri și înțelepții Bisericii”. Cu aceste cuvinte descria Ștefan J. Fay preocupările asupra problemelor religioase izvorâte dintr-o puternică credință ale inegalabilului intelectual în Hristos Mircea Vulcănescu, de la a cărui plecare la Împăratul slaveli se împlinesc 57 de ani...

Vârful generației anilor '30

Când sunt vehiculate numele lui Eliade, Noica și Cioran, discipoli ai lui Nae Ionescu, orice cititor de cultură medie poate recunoaște contribuția fiecăruia la dezvoltarea culturii românești pe mapamond. Când însă este amintit numele unui alt important admirator al mentorului Ionescu, Mircea Vulcănescu, mai puțini pasionați de cultură pot articula datele esențiale ale unei biografii de excepție, dificil de sintetizat în câteva pagini fără a trece peste aspecte demne de consemnat...

În Bucureștiul începutului de secol XX răsărea în familia inspectorului financiar Mihail Vulcănescu și al Mariei, născută Tonescu, Mircea-Aurel, vârstă înțat de carte, care din anii tulburi ai celui dintâi Război Mondial va studia asiduu la Liceul „Matei Basarab” din București, la licee de prestigiu din Iași și Galați, apoi iarăși în Capitală, unde în 1921 va susține bacalaureatul. La 15 ani se număra printre oratorii care țineau discursuri de manifestare a bucuriei Marii Uniri la statuile lui Mihai Viteazul și Gheorghe Lazăr din Piața Universității bucureștene. În toamna lui 1921 tânărul Vulcănescu se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie, precum și la cea de Drept din orașul natal, susținând licența în 1925 în drept și filosofie, la disciplina Sociologie, sub îndrumarea unui alt mare mentor, profesorul Dimitrie Gusti. În același an pleacă la Paris pentru studii de doctorat în Științe economice și politice, unde obține diploma în 1927, concomitent frecventând cercurile ortodoxe din capitala franceză. Întors în patrie, a colaborat la foarte multe ziare și reviste de prestigiu (peste 20), publicând articole pe teme religioase, eseuri filosofice și texte de economică politică.

A deținut pe rând importante responsabilități didactice sau de stat: asistent al lui Dimitrie Gusti, profesor de Economică Politică și Științe juridice la Școala de Asistență Socială (până în 1935), director al Vămilor Statului (1935-1937), director al Datoriei Publice (până în 1940, precum și între august 1944 și august 1946), subsecretar de stat la Ministerul de Finanțe sub trei miniștri până la arestarea marelui Ion Antonescu. La 30 august 1946 avea să fie reținut alături de foști subsecretari de stat pentru participare la guvernul Antonescu și pentru „crime de război”, „de subjugare a economiei naționale

Germaniei naziste”. Cu toate depozitiile martorilor apărării care i-au reliefat adevărata personalitate, Mircea Vulcănescu a primit opt ani temniță grea și i s-a confiscat averea. Înaintea primirii sentinței, a demontat punct cu punct acuzațiile aduse, în memorabilul „Ultimul cuvânt”, disculpându-se exemplar, ca un autentic avocat. Zăruirile fuseseră aruncate însă de cei care discreditau cu orice preț elita interbelică a României: va trece pe rând prin „traul” de la Aiud (unde se va îmbolnăvi de TBC), Jilava și Văcărești. Iată ce mărturisea familiei pe o carte postală trimisă în 1947:

„Începutul a fost greu; ca la judecata dintâi, când te întăzezi gol dinaintea lui Dumnezeu, între îngeri și draci. A fost pe urmă un alt ceas greu... Păream pierdut în fundul lumii și purtat de o aripă. Am plâns, dar nu de nezac. Ci la gândul, ce trist trebuie să fi fost Ghetsimani sau Golgota... Am rămas în sfârșit cu mine însumi. Am stat de vorbă cu mine despre evidență, despre mine, despre natură, despre Dumnezeu... M-am simțit tulburător de lucid, dar spăimântător de liber”. Deși foarte bolnav, la 8 iunie 1951 Securitatea, prin căpitanul Sican, îi refuza ajutorul medical, respingându-i

internarea la Spitalul penitenciar Văcărești, pe unde mai trecuse din cauza subnutriției în 1947. Astfel boala i se va agrava tot mai mult, iar la 28 octombrie 1952, din cauza unei „miocardite și pleurezii duble TBC”, rasatul intelectual se va încununa ca mucenic în temnița-mormânt de la Aiud.

Opera nemuritoare a creștinului și omului de cultură Mircea Vulcănescu rămâne impresionantă atât prin dimensiune, cât mai ales prin profunzimea religioasă și filosofică, prin care își manifesta convingerea creștin-ortodoxă, alături de valoroase lucrări cu caracter economic, juridic și istoric. Printre cele reprezentative reținem: *Dimitrie Gusti și școala sociologică de la București* (București, 1937), *Chestionar mitologic* (Mănăstire Dealu, 1938), *Războiul pentru întregirea neamului* (Cluj Napoca, 1991), *Logos și eros. Creștinul în lumea modernă* (Ed. Paideia, București, 1991), *Pentru o nouă spiritualitate filosofică* (București, 1992), *Dimensiunea românească a existenței* (Ed. Eminescu, București, 1995), *Possibilitățile filosofiei creștine* (Ed. Anastasia, București, 1996).

Memoria supraviețuitorilor gulagului românesc

În cartea memorialistică „Temnița - destinul generației noastre” (Ed. Nemira,

București, 1998, pag. 54), fostul lider țărănist Ion Diaconescu își amintește: „Printre cei care se dăruiau muncii de difuzare a cunoștințelor lor, mi s-a întipărit în minte și în inimă figura luminoasă a lui Mircea Vulcănescu. Părea o enciclopedie ambulând, avea cunoștințe vaste într-o multitudine de domenii și le reda cu mult talent, însoțindu-le, în chipul cel mai atrăgător, cu tot felul de amintiri personale și anecdotice, dintre care unele mi-au rămas până azi în memorie”.

Despre iubirea de semeni caracteristică martirului nostru, relevantă este mărturia lui Ștefan J. Fay din „Sokrateion. Mărturie despre Mircea Vulcănescu” (Ed. Humanitas, 1991, pag. 126): „Se afla printre deținuți un om, pe nume Frățescu. Avea mâinile reci din cauza unei grave insuficiențe de circulație. Din cauza aceasta, de câte ori era scos la muncă sau numai la alergarea besmetică din curtea închisorii, pielea îi crăpa, iar durerea intra în carnea lui ca făcută din mii de cioburi de sticlă spartă. Frățescu nu avea mânuși și nici nu avea să-i dea. Mircea avea niște ciorapi de lână. S-a hotărât să-i tricoteze o pereche de mânuși, dar nu știa să tricoteze. Nu-i rămânea decât să învețe. Nu avea decât o metodă: să despletească încet ochiurile ciorapului și să facă raționamentul invers, ca să înțeleagă cum împletea bunica sa! (...) Tricotatul s-a făcut pe ascuns. A durat probabil mult. Nu știu cât. Dar astăzi știm, mărturisit de Frățescu, că de Sfântul Nicolae, Mircea i-a dăruit o pereche de mânuși tricotate de el în închisoare”.

Un episod cutremurător este rememorat în „Din împărăția morții. Cronica rezumată din închisori” (Ed. Dacia, Madrid, 1981, pag. 334-335) de Gheorghe Bălănescu: „Din diferite celule de la Jilava, au fost strâși și izolați într-o celulă fără paturi, fără tinete, iarna, câțiva deținuți, Vulcănescu, Constant, Manolescu și fostul primar al Jilavei, (...) bolnav de tuberculoză pulmonară. Mircea Vulcănescu nu era preocupat decât de acest bolnav și căuta soluții pentru a-l salva. Au sperat că este o saunție care va dura... câteva ore. Noaptea târziu, bolnavul, sfârșit, a căzut. Mircea a folosit toată forța lui morală să-l convingă pe bolnav că el, Mircea Vulcănescu, este sănătos și, ca atare, se va întinde pe ciment, iar bolnavul să se așeze deasupra lui, pentru a avea ca protecție trupul său cald. (...) Când s-au ridicat, erau literalmente înghețați amândoi. Au apărut apoi doi plutonieri gardieni, care i-au bătut cu bastoanele de cauciu până la epuizare.

A urmat o nouă noapte și așa mai departe trei sau patru zile consecutiv, după care, toți leșinați, au fost duși într-o altă celulă. În această înfiorătoare încercare, Mircea Vulcănescu a contractat tuberculoza pulmonară care, după doi ani, l-a stins...”. Tabloul morții jertfitului în zeghe este completat de același martor Ștefan Fay: „A cerut câtorva deținuți de la Aiud să-l vegheze, să nu-l lase să adoarmă (afliase că cei cu cavernă la plămânul stâng mor în timpul somnului). Voia să moară treaz. Era obsedat de gândul de a surprinde moartea lucid, de a privi moartea în față, așa cum privesc drept în față toate binecuvântările și blestemele vieții. Și a spus atunci acele patru vorbe: «Să nu ne răzbuțim!»”.

Din beznă temniței întezărind lumina învierii, mărturisitorul lui Hristos își iertase persecutorii...

Diacon Prof. Cornel DRAGOȘ

**Moștenirea pe care
ne-a lăsat-o
Sfântul Sfințit Mucenic și
Apostol Iacov, ruda Domnului**

Mulți oameni lasă urmașilor drept moștenire averi materiale destinate consumului sau deteriorării în timp. Alții, și puțini au fost aceia, au lăsat posterității moșteniri folositoare sufletului și mântuirii acestuia.

Creștinii care au cercetat din când în când Sfânta Scriptură, au descoperit în paginile sale o scurtă și cuprinzătoare Epistolă Sobornicească, aparținând Sfântului Apostol Iacov. Însă mulți dintre credincioși se întreabă cine să fie acesta? Probabil că este vorba despre Sfântul Apostol Iacov, fiul lui Zevedei și frate cu Sfântul Apostol Ioan? Sau despre Sfântul Apostol Iacov, zis „al lui Alfeu”? Nici pe departe, fiindcă autorul pretioasei Epistole este acel Iacov despre care tradiția spune că era fiu din prima căsătorie a lui Iosif, logodnicul (tutorele, mai degrabă) Sfinței Fecioare Maria. Iacov devine cel dintâi Episcop al Ierusalimului, fiind rânduit pentru a-i păstori pe credincioșii Cetății Sfinte chiar de către Sfinții Apostoli ai lui Iisus Hristos. Așadar, Sfântul, care se pomeneste pe 23 octombrie în calendarul creștin-ortodox, nu făcea parte din rândul celor 12 apostoli.

Apostolul Neamurilor, în Epistola sa către Galateni, îl numește pe acest Sfânt Iacov, „fratele Domnului”, redăm fragmentul: „Iar pe altul din Apostoli n-am văzut, decât numai pe Iacov, fratele Domnului” (Galateni 2, 19). Episcopul Iacov a îmbrăcat haina apostoliei datorită răvnei pe care a dovedit-o în propovăduirea învățăturilor Mântuitorului Hristos printre iudei și greci. Poporul îl aprecia și îl cinstea, văzând evlaviam și smerenia sfântului din persoana lui. Astfel, Iacov era supranumit și „cel drept” pentru viața lui curată, ca și pentru judecata lui nepărtinitoare.

Cununa muceniecii a primit-o de la Dumnezeu, murind pentru credința sa neclintită, după ce a fost aruncat de pe aripa templului de necredincioșii acelor vremuri. Dar, Sfântul Apostol Iacov și-a încredințat sufletul în mâinile Tatălui Ceresc, rugându-se Lui pentru iertarea păcatelor ucigașilor săi. Trecerea la cele veșnice a Sfântului s-a petrecut în anul 62.

Pe lângă prima Liturghie creștină pe care a întocmit-o, Sfântul apostol Iacov a realizat, pe parcursul a doar cinci capitole ale Epistolei Sobornicești, o edificatoare sinteză a poruncilor evanghelice. De aceea, valoroasa scriere este tipărită în Biblie, imediat după detaliatele Epistole ale Sfântului Apostol Pavel. Stilul în care a fost scrisă Epistola Sfântului Iacov cel drept, o face accesibilă oricărui cititor, indiferent de vârstă sau de pregătire. Apoi, maniera în care se adresează creștinilor, denotă o deosebită grijă pentru semeni, pe care îi îndrumă să se roage cu credință deplină pentru a obține de la Dumnezeu înțelepciune, această virtute fiind temelie pe care se clădește tot binele din lume.

Dacă vom citi în fiecare săptămână cel puțin un capitol din această binecuvântată Epistolă – îndreptar duhovnicesc, nu vom mai uita să împlinim voia Domnului care înspre binele omului înclină întotdeauna. Tocmai acesta a fost și scopul pentru care Sfântul Mucenic Iacov a scris cuvintele prin care, străduindu-ne a le pune în practică, ne vom face mai ușoară apropierea noastră în duh de Părintele luminilor. „Nu vă grăiți de rău unul pe altul, fraților... Nu vă plângeți unul împotriva celuilalt, să nu fiți judecați... Mărturisiti-vă unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea străitoare a dreptului” (Iacov 4, 11, 9, 16). Iată cum esența comportamentului creștinesc a fost concentrată în numai trei versete, din cuprinsul cărora se desprind sfaturi privitoare la evitarea bărfii și a vrajbei, alături de îndemnul de a ne recunoaște propriile greșeli, depunând mai întâi eforturi pentru îndreptarea personală. Să ne rugăm apoi și pentru întoarcerea pe calea cea bună a celor rătăciți. „Se știe că cel ce a întors pe păcatos de la rătăcirea căii lui își va mântui sufletul din moarte și va acoperi mulțime de păcate” (Iacov 5, 20).

Nouă nu ne rămâne decât să valorificăm această comoră de spiritualitate creștină pe care Sfântul Sfințit Mucenic și Apostol Iacov a lăsat-o tuturor celor care vor să înceapă o nouă viață de azi înainte, îndeplinind dorința celui ce se mai numește și ruda Domnului: „Dar, faceți-vă împlinitori ai cuvântului, nu numai ascultători ai lui, amăgindu-vă pe voi înșivă” (Iacov 2, 24).

Cinste și venerație i se cuvin acestui Sfânt Mucenic și Apostol pe care Domnul nostru Iisus Hristos l-a făcut moștenitor al împărăției Stăpânului Ceresc, înruindându-l astfel cu cei aleși pentru a locui veșnic în patria Ierusalimului de Sus.

Amalia CORNĂTEANU

Triadologia Sfântului Vasile cel Mare și importanța ei pentru misiunea Bisericii

Sfinții Părinți ai veacului al IV-lea după Hristos au avut un rol decisiv în cristalizarea și formularea adevărului despre Sfânta Treime, izvorul și fundamentul creației întregi. Ei au avut de luptat atât cu adversarii din afară ai Bisericii creștine cât și cu cei din interiorul acesteia.

Elenismul de tip filonian a avut o destul de însemnată înfrângere asupra creștinismului din sec. I-III după Hristos. Medio-platonismul sec. II, neo-platonismul plotinian din sec. III, gnosticismul păgân precum și stoicismul și epicureismul lăvesc direct sau indirect în învățătura Bisericii lui Hristos. Iudeo-gnosticismul și gnouza creștină încercu să păstreze anumite tradiții în cadrul învățării creștine, tradiții și doctrine fie din Vechiul Testament, fie din filosofia elenistică.

Cea dintâi sinteză a învățării creștine precum și cea mai elaborată încercare de asimilare a învățăturilor heterodoxe de către creștinism aparține marelui scriitor alexandrin Origen. Timpul istoric, spiritual și cultural în care a trăit precum și dorința sa de a încerca să clarifice toată învățătura creștină este adevărată la modul ipotetic, iar nu apodictic, au făcut ca Origen să propună ca adevărate și învățături străine de conținutul revelat al creștinismului.

După această uriașă muncă de sistematizare a învățării creștine realizată de Origen, în special în lucrarea *De principiis*, Sfinții Părinți din sec. al IV-lea preluând conținutul ortodox al scrierilor lui Origen și în special Filocalia, au desfășurat o activitate (lucrare) extrem de laborioasă pentru clarificarea, sistematizarea și formularea învățării creștine în general și a învățării creștine despre Sfânta Treime în special.

Cea mai mare contribuție la cristalizarea învățării creștine despre Sfânta Treime au adus-o Părinții Capadocieni. Dintre aceștia, Sfântul Vasile cel Mare a avut o contribuție deosebit de mare în triadologie, mai întâi prin disputa sa cu Eunomie și mai apoi în lupta sa cu influențele pnevmatomahie disimulate în mintea unor pseudo-apărători ai învățării ortodoxe. Personalitate polivalentă în virtutea instrucției și a educației alese dar și în virtutea lucrării harului Duhului Sfânt, Sfântul Vasile cel Mare își pune întreaga sa știință teologică și profană precum și întreaga sa pricepere în slujba misiunii și lucrării Bisericii Creștine.

Într-o perioadă în care arianismul înfrânt devenea recrudescențat în virtutea unor cauze politice, ideologice, religioase și culturale cu ajutorul unor gânditori eretici care însă se revendicau la învățătura cea dreaptă precum Eunomie, Sfântul Vasile cel Mare duce o luptă acerbă pentru păstrarea nealterată a învățării creștine despre Sfânta Treime. Tributur unei concepții substanțialiste sau naturaliste despre ființa divină, de sorginte parmenidiană și platoniciană, Eunomie s-a erijat în apărător și susținătorul subordinaționismului de tip arian.

Eunomie era ucenic al lui Aetiu Antiohianul și el a încercat să reînvie doctrina ariană folosindu-se de mijloacele și metodele logicii clasice. În viziunea lui Eunomie Dumnezeu este o ființă, o natură sau substanță impersonală și absolută, lipsită de orice atribut, în afară de al existenței. Despre Dumnezeu nu putem spune „decât că el este sau există în mod absolut” (Etienne Gilson, *Filosofia în Evul Mediu. De la începuturile patristice până la sfârșitul sec. al XIV-lea*, traducere de Ilie Stănescu, Editura Humanitas, București, pg. 27).

Deși se revendica la dreapta învățătură, Eunomie propovăduia eresia cu privire la raporturile dintre Tatăl și Fiul. Pentru a scoate în evidență inferioritatea Fiului față de Tatăl și implicit subordinaționismul arian, Eunomie acordă o prioritate logică naturii sau ființei divine chiar față de Persoana Tatălui. Din lucrarea Sfântului Vasile cel Mare *Improviza lui Eunomie*, capitolul „Răsturnare a cuvântului apologetic al necredinciosului Eunomie”, aflăm ce scria și învăța ereticul ucenic al lui Aetiu Antiohianul. Iată ce scria Eunomie: „Credem că ființa Dumnezeului a toate este nenăscută sau credem că Unul-Născut este neasemenea după ființă cu Tatăl” (Sfântul Vasile cel Mare, *Improviza lui Eunomie. Expunere a credinței niceene*, Traducere și note de Ieromonah Lavrentie Carp, Editura Crigaruș Piatra-

Neamt, 2007, pg. 41-42).

Dintru început se poate ușor constata faptul că sub influența unei concepții filosofice esențialiste, Eunomie identifică atributul personal și netrasmisibil al Tatălui și anume Tatăl este nenăscut cu atributul ființei divine. Eunomie în mod deliberat nu face distincție între persoana Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. El face o distincție între Tatăl și Fiul pentru ca să afirme că Fiul, Unul-Născut nu este asemenea după ființă cu Tatăl și implicit inferior Tatălui.

Eunomie se află în mod strict sub o dublă influență și anume cea dintâi este slaba logică sau rațiune omenească iar cea de-a doua concepția filosofică păgână despre raportul dintre Unul absolut, Dumnezeu, și celelalte existente implicit aflate sub zodia multiplului sau a multiplicității. Așadar, afirmă Eunomie, „Dumnezeu este mărturisit ca fiind Unul după înțelegerea firească și după învățătura Părinților, nefiind făcut nici de Sine, nici de altcineva. Căci nu se poate ca fiecare din ei să fie la egalitate deoarece trebuie după adevăr ca cel ce face să fie înaintea celui făcut și cel făcut să fie al doilea față de cel ce-l face” (*Ibidem*, pg. 43). Sfântul Vasile cel Mare demontează punct cu punct afirmațiile lui Eunomie și scoate în evidență absurditatea și gratuitatea acestora. Deși Eunomie se revendică la logică, afirmațiile lui sunt în esența lor ilogice și gratuite. Iată ce spunea Sfântul Vasile cel Mare: „Nu văd care e câștigul din cuvintele acestea dacă nimeni până astăzi nu a venit la o așa ticeală încât să dezbate despre nașterea Celui Născut de vreme ce din afara cuvântului nostru nici chiar cei din Biserică nu s-au ridicat împotriva adevărului. Sau avem nevoie într-adevăr de silogismele lui Aristotel și Hrisip pentru a învăța că Cel născut nu se naște, nici El de către Sine, nici de Altul” (*Ibidem*, pg. 44). În chip magistral Sfântul Vasile cel Mare afirma că atributul „Nenăscut” se potrivește de minune Tatălui, căci „într-adevăr numai Tatăl nu este din nimeni altul. Iar «din nimeni» e același lucru cu *Nenăscut*. Așadar nu e numit de noi mai mult nenăscut decât Tată decât noi vom să fim mai înțelepți decât învățăturile Măntuitorului Care zice: «Mergând, botezați în numele Tatălui» (Matei XXVIII, 19), nu al Celui Născut” (*Ibidem*, pg. 45).

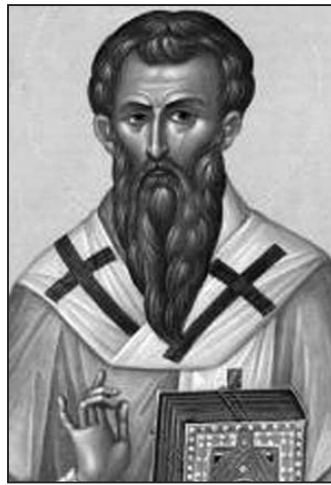
Sfântul Vasile cel Mare este de acord cu afirmația lui Eunomie că Tatăl este Nenăscut, dar atunci când Eunomie afirmă că Tatăl este ființă nenăscută și identifică ființa divină cu nașterea îl critică și îi respinge acestuia învățătura sa eretică. Eunomie identifică ființa divină cu nașterea și socotește că ființa divină este proprie lui Dumnezeu Cel Nenăscut pentru a face imposibilă din punct de vedere rațional (logic) deoiființimea Fiului cu Tatăl.

Concepția lui Eunomie despre ființa divină nenăscută ipostaziată în Tatăl ca Cel Nenăscut este agnostică. Eunomie socotește că oamenii trebuie să primească acest adevăr absolut ca pe o datorie ce trebuie să o împlinească și să nu-l atribue lui Dumnezeu prin contemplația înțeleptă oricât de înaltă decât ceea ce este Dumnezeu. Cu alte cuvinte Eunomie așază ființa divină = ființa Tatălui în plan categorial, iar cele care sunt gândite sau contemplate de mintea omenească sunt inferioare adevărului despre ființa lui Dumnezeu a toate identificată cu nașterea.

Sfântul Vasile cel Mare sesizează că doctrina lui Eunomie nu este numai esențialistă dar deopotrivă și agnostică. Agnosticismul lui Eunomie generează în mod determinist subordinaționismul în Sfânta Treime, pe de o parte, iar pe de altă parte o separație radicală între Dumnezeu și creație. Fiind de sorginte filosofică păgână, doctrina lui Eunomie nu cunoaște învățătura creștină despre legătura interioară dintre Treimea teologică (*ad intra*) și Treimea iconomică (*ad extra*) și nici învățătura despre energiile divine necreate. Sfântul Vasile cel Mare în disputa sa cu Eunomie abordează problema numirilor și a denumirilor, a afirmațiilor și a negațiilor și astfel pune bazele metodei catafactice și apofatice în teologie. El face o distincție clară între atributele pozitive și negații. Atributele reprezintă sau sunt ceea ce are Dumnezeu, sau ceea ce este legat de El, iar negațiile reprezintă ceea ce El nu are și nici nu este legat de El. Despre aceasta el zice: „Nașterea înseamnă ceea ce nu

are, căci arată că nu este la Dumnezeu naștere. Iar de vrea să o numească cineva pe aceasta înălțurare, negație sau tăgăduire, nu ne interesează. Socotesc cum că s-a arătat îndeajuns prin cele grăite că nașterea nu este însemnare a celor ce sunt la Dumnezeu. Dar ființa nu este ceva din cele ce nu are, ci e însăși existența lui Dumnezeu care este nebunia cea mai înaltă a o numără între cele ce nu sunt” (*Ibidem*, pg. 57).

După Sfântul Vasile cel Mare ființa divină nu poate fi desemnată printr-o negație sau printr-un nume privativ fiindcă este cea mai înaltă existentă, cea mai mare pozitivitate. Ființa divină ipostaziată din veți și deplin și distinct în Tatăl, în Fiul și în Duhul Sfânt este existența supremă și absolută. Identificând ființa divină cu nașterea și afirmând că Tatăl este singurul

Nenăscut, Eunomie eludează numirile de Tată și de Fiul, și folosește numirile de Nenăscut și Născut. După logica lui diabolică înscrisă în limitele minții omenești Eunomie vrea să demonstreze că Cel Nenăscut prin nașterea Celui Născut (a Fiului) nu împărtașește niciodată nașterea. Prin aceasta Eunomie vrea să demonstreze neasemănarea după ființă a Fiului cu Tatăl, cu alte cuvinte imposibilitatea ca Cel Născut să fie asemenea în ființă cu Cel Nenăscut. „Fiind nenăscut, zice, scapă de toată comparația și părtașia la naștere. N-a zis Tată și Fiul, ci Nenăscut și Născut... Fiind născut, nu i se adaugă vreedată nașterea... ca să nu împărtașească Celui Născut firea” (*Ibidem*, pg. 7).

Logica lui Eunomie este diabolică fiindcă pornind de la numirile de Nenăscut și Născut și nu de la cele de Tată și Fiul, așa cum găsim în Sfânta Scriptură, el vrea să evidențieze imposibilitatea nașterii Fiului din Tatăl (Cel Nenăscut) cu păstrarea egalității și a deoiființimii. Aceasta pentru că Cel Nenăscut nu are nicio părtașie cu nașterea, căci El nu poate să fie numit niciodată Născut, după cum Cel Născut nu poate să fie niciodată numit Nenăscut. Eludând cu bună știință numirile evanghelice de Tată și Fiul sau folosindu-le totdeauna în mod secundar, Eunomie vrea să demonstreze inferioritatea Fiului față de Tatăl. Învățătura sa, deși mult mai sofisticată decât cea a lui Arie, sfârșește în afirmarea tezei conform căreia Fiul este cea dintâi și cea mai înaltă creatură a Tatălui. Toată argumentarea silogistică eunomiană are la bază tendința de a reînvia doctrina ariană înfrântă la Sinodul I Eumenic de la Niceea.

În viziunea lui Eunomie Tatăl, Cel Nenăscut, nu are nicio comparație cu Fiul Cel Născut și nicio părtașie după ființă, căci Fiul este neasemenea după ființă cu Tatăl.

În replică Sfântul Vasile cel Mare după ce a folosit toate argumentele raționale pentru a dovedi în mod evident absurditatea concluziilor doctrinei eunomiene, face recurs așa cum era și firese, la revelația dumnezeiască zicând: „Dacă Fiul nu are comparare cu Tatăl, nici părtașie cu Cel ce L-a născut, micinșoi sunt apostolii, mincinosă este Evanghelia și Însuși Adevărul, Domnul nostru Iisus Hristos... Ci eu mă înfricoșez iarăși de hulă... Căci dacă nu are nici

un fel de comparație cu Tatăl, cum a spus lui Filip: «De atâtea timp sunt cu voi și tu nu M-ai văzut, Filipe?» (Ioan XIV, 9) și «Cel ce Mă vede pe Mine vede pe Cel ce M-a trimis pe Mine» (Ioan XII, 45)” (*Ibidem*, pg. 67).

Arătarea Tatălui în Fiul așa cum ne învăță Scriptura este dovada faptului că Fiul poate să primească o comparație cu Tatăl și că are părtașie de ființă sau de natură cu El. Aceasta pentru că „Cel necunoscut nu e sesizat prin Cel neasemenea și străin, ci a sădit în Cel familiar a se cunoaște familiaritatea. Așa se vede în pecetea formă Celui peccelul iar prin chip vine cunoașterea arhetipului, comparând noi, adică identitatea în amândoi” (*Ibidem*, pg. 67-68).

Subordinaționismul merge la extrem atunci când afirmă că ființa Fiului „s-a născut nefiind înainte de propria întemeiere, dar fiind născută înainte de toate prin cunoștința Tatălui” (*Ibidem*, pg. 93). Eunomie se arată tributur unei concepții neoplatonice despre raportul dintre Unul, al Doilea (ca multiplu). Pentru Eunomie adevărata ființă și existență îi revine Unului. Primeiteaza sau primordialitatea Tatălui înțeles ca Unul este indicibilă. Eunomie stabilește în chip viclean o distincție logică atemporală între Unul (Tatăl) și al Doilea (Fiul). Unului (Tatăl) îi aparține nașterea deoarece ființa lui este identificată cu nașterea, iar Fiului nașterea deoarece și ființa lui se naște mai înainte de toate prin cunoștința Tatălui.

Contribuția uriașă a Sfântului Vasile cel Mare cu privire la apărarea învățării creștine – dogma Sfinței Treimi – constă în mod esențial în păstrarea și demonstrarea teologică (biblică sau scripturală) și logică a raportului antinomic sau paradoxal dintre Tatăl, Fiul și Sfântul Duh *ad intra* sau în Treimea imanentă. Înțelegerea și păstrarea învățării evanghelice despre raportul dintre Tatăl și Fiul drept raport vesnic, etern sau atemporal, dar personal i-a permis Sfântului Vasile cel Mare să demonstreze în mod clar falsitatea demonstrațiilor logice ale lui Eunomie care trebuie să recunoască sincer stăpâna foarte bine mentalitatea filosofiei păgâne cu privire la raportul dintre Unul și multiplu și încerca să o colporteze Bisericii creștine folosindu-se de argumentele logicii aristotelice. În locul subordinaționismului de factură păgână Sfântul Vasile cel Mare propune conceptul de comuniune (*koinonia*) trinitară prin care se dizolvă falsa opoziție dintre Unul și al Doilea sau al Treilea (Tatăl, Fiul și Sfântul Duh).

Pentru Sfântul Vasile cel Mare ființa nu este ceva abstract și nici nu poate fi desemnată printr-un nume privativ – nașterea, ci e o existentă reală și concretă ipostaziată din veți în chip personal și netrasmisibil în Tatăl prin naștere, în Fiul prin naștere din veți și în Duhul Sfânt prin purcedere din veți. Numele care i se potrivește cel mai bine lui Dumnezeu este cel de *ousia*, esență sau ființă. Dar ființa lui Dumnezeu nu este o entită impersonală ci plenitudine de existență și de viață, o existență personală sau tripersonală. Pentru a explica acest adevăr paradoxal sau antinomic Sfântul Vasile cel Mare folosește o învățătură antinomică sau paradoxală cu adevărat dogmatică introducând conceptul de *ontologie relațională*. Astfel, în virtutea acestei învățături Persoanele Sfinței Treimi au din eternitate aceeași ființă întregă în chip propriu sau personal și tot din eternitate există între ele raporturile de generare, naștere și purcedere.

Prin ontologia relațională se explică simultaneitatea vesnică a ființei lui Dumnezeu cu raporturile de generare: Tatăl naște pe Fiul din veți, sau Fiul se naște din veți din Tatăl, Duhul Sfânt purcede din veți din Tatăl sau Tatăl îl purcede din veți pe Duhul Sfânt.

Dar Eunomie nu s-a mulțumit să atace pe Fiul socotit al doilea, ci a atacat și pe Duhul Sfânt socotindu-l al treilea nu numai după vrednicie și rânduială, ci și al treilea cu firea. Sfântul Vasile cel Mare îi răspunde lui Eunomie în primul rând cu argumente din Sfânta Scriptură, după cum el însuși zice: „Însuși Domnul a prelat rânduiala la darea botezului mântuitor prin cele ce a zis: «Mergând, botezați în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh» (Matei XXVIII, 19), însă n-am învățat nicăieri să fie aruncat la o a treia fire după Fiul și Tatăl” (*Ibidem*, pg. 130).

Apoi pornind de la atributele ființei divine printre

care și atributul Sfințeniei propriu naturii Sfântului Duh, Sfântul Vasile cel Mare argumentează logic: „Deci, dacă firea Lui este sfințenie, ca și a Tatălui și a Fiului, cum este de o fire străină și a treia? Pentru aceasta socotesc că scrie Isaia că serafimii strigau de trei ori «Sfânt» pentru că Cel sfânt după fire este contemplat în trei Ipostasuri. Nu numai numele acesta de sfințenie îi este comun cu Tatăl și cu Fiul, ci și însăși denumirea de Duh” (*Ibidem*, pg. 132).

Din Sfânta Scriptură reiese cu prisosință adevărul că „Sfântul Duh nu este creatură ci Creator” (Sfântul Vasile cel Mare, *Scrieri*, partea a treia, *Despre Sfântul Duh*, Traducere, introducere note și index de Pr. prof. dr. Constantin Cornițescu și de Pr. prof. dr. Teodor Bogodae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988, pg. 38). Bazându-se pe Sfânta Scriptură Sfântul Vasile cel Mare îl numește pe Sfântul Duh Creator sau împreună-creator cu Tatăl și cu Fiul, al lumii văzute și nevăzute. În lucrarea sa *De Spiritu Sancto* Sfântul Vasile cel Mare demonstrează metodic, etapizat și progresiv egalitatea sau consubstanțialitatea Sfântului Duh cu Tatăl și cu Fiul, pornind de la egalitatea în mărire și cinstire cu Tatăl și cu Fiul fapt „ce sugerează consubstanțialitatea Sa de natură cu ei” (Pruche, Benoit, *Basile de Césarée. Sur le Saint-Esprit*, Introduction in Sources Chrétiennes, pg. 111).

În lucrarea sa *De Spiritu Sancto*, Sfântul Vasile cel Mare arată că „Duhul Sfânt viază în întințimea dumnezeirii, alături de Tatăl și de Fiul și drumul cunoașterii lui Dumnezeu pornește de la Duhul cel unul, trece prin Fiul cel unul și ajunge la Tatăl cel unul” (Sfântul Vasile cel Mare, *op. cit.*, pg. 62). Duhul este acela care printr-o putere iluminatoare ne dă puterea să contemplăm frumusețea lui Dumnezeu Celui nevăzut și dezvăluie celor Ce-l iubesc pe El adevărul vieții veșnice (Ioan XVII, 3).

Importanța învățurii Sfântului Vasile cel Mare pentru misiunea Bisericii

În esență toată pledoaria ereticilor timpului în general și a lui Eunomie în special urmarea păstrarea unei mentalități păgâne proprie filosofiei grecești despre raportul dintre Unul și multiplu și despre raportul principului divin al Unului acatagorial și indicibil cu celelalte ipostaze generate de el și din el. Raportându-se la învățura creștină, Eunomie, tributari unei astfel de mentalități, dorea să demonstreze „că Fiul nu este de o ființă cu Tatăl. Dacă Tatăl este prin fire nenăscut, iar Fiul este prin fire născut, atunci Fiul nu mai poate împărtăși aceeași fire cu Tatăl” (Anthony Meredith, *Capodocienii*, traducere din limba engleză de Pr. Constantin Jinga, Editura Sophia, București, 2008, pg. 54).

Sfântul Vasile cel Mare învâna adevărul că Dumnezeu nu poate fi cuprins în cuvinte omenști, ființa Lui nu poate fi desemnată prin negații, ci mai degrabă prin atribute ce exprimă ceea ce este El în Sine Insuși. Dumnezeu este existență și plenitudine de viață în virtutea comuniunii veșnice personale dintre Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Sfântul Vasile cel Mare face distincție între ființa lui Dumnezeu și lucrările Lui în lume.

Contribuția Sfântului Vasile cel Mare în triadologie alături de cea a celorlalți Părinți capadocieni este majoră deoarece a apărut într-un moment de răscruce în istoria Bisericii creștine și a teologiei ei. Cel care a încercat și a reușit în mare parte să elibereze învățura creștină despre Dumnezeu-Treime și despre raportul Lui cu creația a fost Sfântul Atanasie cel Mare. În timp ce Arie îl situa pe Fiul lui Dumnezeu în ordinea creată fiind tributari unei gândiri păgâne (elenice) care stipula existența unui intermediar între Dumnezeu și lume, Sfântul Atanasie cel Mare îl așază pe Fiul lui Dumnezeu în ordinea încreată și eternă socotindu-L împreună veșnic și egal, consubstanțial cu Tatăl.

Arianismul subordinaționist n-a renunțat la pretențiile sale de veracitate, ci s-a metamorfozat în semiarianismul care a lovit în Biserica creștină în timpul fiilor lui Constantin cel Mare și mai ales în eresia total antitrinitară și deci anticreștină a lui Aetiu și a celebrului discipol al acestuia Eunomie sau Eunomius.

Ereziile ariană și pnevmatomahă s-au născut pe

terenul fertil al unei mentalități păgâne (necreștine) și dorea să păstreze transcendența radicală a lui Dumnezeu, fie conceput ca un principiu impersonal (în filosofie), fie perceput ca Dumnezeu Tatăl într-o formă de creștinism elenizat sau de nuanță gnostică păgână.

Gravitatea celor două erезi împotriva cărora a luptat Sfântul Vasile cel Mare constă în faptul că pulverizează comuniunea supremă și absolută în Dumnezeu Sfânta Treime. Socotind pe Fiul și pe Duhul Sfânt drept creaturi ale lui Dumnezeu și prin aceasta ființe sau existențe inferioare (ontologie sau ființial) Tatălui, iubirea absolută înțeleasă drept comuniune între persoane veșnice egale și absolute era dizolvată și deci inexistentă.

În locul iubirii și al bunătății comunionale ar fi fost așezată autoritatea absolut metafizică sau transcendentă a lui Dumnezeu în creație și față de creație. În acest context teologic Biserica ar fi fost așezată pe principiul autorității ierarhice, însă lipsită de iubire și comuniune, fiindcă nu poate exista comuniune adevărată decât în cei egali și mai cu seamă de aceeași natură. Lupta Sfântului Vasile cel Mare împotriva acestor erезi a fost înconștientă de succes fiindcă el a demonstrat adevărul că între cele trei conținuturi ale ființei divine există o intimă și profundă legătură. Bunătatea sau iubirea lui Dumnezeu arată că fiecare persoană treimică are o existență extatică (fiecăre „trăiește” pentru și în celelalte două). Cunoașterea deplină și absolută a lui Dumnezeu este corelativă cu iubirea sau bunătatea Lui iar atotputernicia lui Dumnezeu arată legătura intimă și profundă (rațional, dar și tainică) între iubire, bunătate, cunoaștere și atotputernicie.

Dumnezeu a creat lumea în baza atotputerniciei Sale, dar atotputernicia Sa este în strânsă legătură cu iubirea sau bunătatea absolută și cu atotștiința sau atotcunoașterea Sa.

Împotriva unor concepții de sorginte păgână cu caracter esențialist și impersonalist cu un caracter monarhist și implicit subordinaționist Sfântul Vasile cel Mare leagă strâns calitatea de „Tată și Fiul a lui Dumnezeu de bunătatea și puterea Lui. Binele (bunătate) este pururi în Dumnezeu Cel mai presus de toate; dar e un bine (o bunătate) ca să fie Tatăl al unui astfel de Dumnezeu deci niciodată nu lipsește binele (bunătatea) din El, nici nu vrea să fie Tatăl fără Fiul; iar voind, nu e fără putere; iar voind și putând e firesc să aibă veșnic pe Fiul, pentru că veșnic voiește să fie binele (bunătatea)” (Sfântul Grigore de Nyssa, *Contra Eunomianos*, VIII, P.G. col. 769 apud Pr. academician prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993, pg. 27-28).

În lupta acerbă împotriva erезiilor Biserica creștină a fost apărată și susținută prin lucrarea și prezența Treimii iconomice în ea. Sfântul Duh apară, ocrotște Biserica lui Hristos și ridică din mijlocul ei apărătorii care dincolo de stăruirile lor omenști sau de minusurile lor aduc o contribuție uriașă la cristalizarea și sistematizarea învățurii Bisericii și prin aceasta la viața ei.

Așa cum Sfântul Atanasie cel Mare ajuns la sfârșitul vieții sale, încercat fiind de multe suferințe și necazuri „îi sfătuiă pe ceilalți să înceteze cu discuțiile despre Sfântul Duh spunând că Simbolul de la Niceea este suficient, tot așa și Sfântul Vasile cel Mare considera primejdioase discuțiile asupra elementelor de hristologie aparute. Iată însă că deși Biserica dorește să rămână la credința cea simplă, mersul ei istoric nu poate fi oprit. Astfel, acolo unde a sosit Atanasie, a plinit marele Vasile, care a adăugat Crezului de la Niceea cele despre Sfântul Duh. Și ceea ce e Vasile, la rândul lui din pricina neputinței omenști, șovăia să facă, a împlinit Sfântul Chiril al Alexandriei și ceilalți care au adăugat învățurii Bisericii dogma hristologică, confirmată apoi de Sinodul al IV-lea Ecumenic (481)” (Steliano Papadopoulos, *Viața Sfântului Vasile cel Mare*, traducere diacon Cornel Coman, Editura Bizantină, București, 2003, pg. 321).

Biserica își depășea astfel crizele lăuntrice dezlegând problemele ei treimice prin luminarea Duhului Sfânt.

Pr. prof. dr. Ion Popescu
Facultatea de Teologie Ortodoxă
„Sfânta Mucenită Filoteia”

Explicarea Dumnezeieștii Liturghii Experiențe din viețile sfinților, preoților, monahilor și credincioșilor (XXXVII) „Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toți”

Imediat după *Mila păcii, Jertfa laudei*, preotul iese prin Ușile împărătești și binecuvântează poporul în semnul Sfintei Cruci (în vechime binecuvântarea se făcea cu Sfântul Aer) și rostește: **Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toți.**

Această binecuvântare specială se numește treimică și este preluată de la Sfântul Apostol Pavel. Un scriitor bisericesc din vechime ne spune că formula Sfântului Pavel deschide în toate bisericile rândualta tainică a Liturghiei (se referă la Anaforaua liturgică). Acest scriitor vrea să ne spună despre această binecuvântare două lucruri:

- Deschide partea tainică a Liturghiei, la care n-au acces catehumenii, neinițiatii, nebotezații, ereticii și alții.

- Continuă săvârșirea propriu-zisă a Sfintei Taine.

Intr-un cuvânt, vrea să ne spună că Anaforaua liturgică este momentul cel mai sfânt al Liturghiei.

Preotul, în aceste clipe este o persoană deosebită înaintea credincioșilor, pentru că este investit cu harul precioșilor și cu porunca de a transmite oamenilor darurile lui Dumnezeu: harul, iubirea și împărtășirea Sfântului Duh.

Sfântul Nicolae Cabasila atribuie fiecărei Persoane divine, câte unul dintre aceste daruri, într-un mod special: Tatălui iubirea, Fiului harul, iar Sfântului Duh împărtășirea.

Fiul S-a dat pe Sine, S-a făcut Mântuitorul nostru, fără ca noi să contribuim cu ceva, ba mai mult, eram vrăjmașii Lui. A murit pentru fericirea noastră, în timp ce eram necredincioși, iar grija Lui față de noi este harul. Tatăl s-a împrietinit cu neamul omenesc prin Pătimile Fiului, și a iubit pe vrăjmașii Acestuia, de aceea, toate câte le-a făcut pentru noi înseamnă iubire. Trebuia ca „Cel bogat în milă” să dea bunurile Sale vrăjmașilor cu care se împrietinise și a făcut-o prin Duhul Sfânt, care a suflat asupra Apostolilor. Pentru aceea, bunătatea Sfântului Duh față de oameni se numește împărtășire.

Sfântul Duh cunoaște pe omul credincios și îi spune că este fiul lui Dumnezeu, creat după „chipul și asemănarea lui”, iar omul cu inima luminată aude o voce tainică: „Awa, părinte!”

Astfel, la Sfânta Liturghie, ne facem părtași Darurilor Sfintei Treimi: iubirea Tatălui, care este izvorul, Harul Fiului, care este ușa și împărtășirea Sfântului Duh.

Sfântul Nicolae Cabasila se întreabă: „Dacă Darurile și harismele treimice s-au dat oamenilor o dată cu intrarea lui Dumnezeu în persoana lui Iisus Hristos (desigur aceluia care L-au primit și au crezut în El), de ce este nevoie în acest moment al Sfintei Liturghii de rugăciunea și binecuvântarea apostolică? Cu siguranță, ca să nu ne pierdem după ce le-am primit și ca să le păstrăm până la Sfârșitul vieții noastre.

Pentru aceea preotul nu zice: să fie date vouă tuturor, pentru că ele au fost dăruite, ci se roagă: să fie cu voi cu toți, adică să rămână cu voi”.

Sfântul Vasile cel Mare ne asigură că viața noastră este dăruită de către Tatăl, prin Hristos Iisus, în Duhul Sfânt. Adică, Cel prin care viază creștinul este darul Sfintei Treimi. Și Sfântul Grigorie de Nyssa, fratele Sfântului Vasile, ne spune la rândul lui că: „Fiecare binecuvântare și har și putere și lumină, bucurie, pace și slavă, pleacă de la Dumnezeu Tatăl, coboară prin Fiul și Cuvântul și se sfârșește în Duhul Sfânt”. Interpretarea binecuvântării apostolice propovăduiește dogma Sfintei Treimi, Tatăl, Fiul și

Sfântul Duh, Care lucrează pentru mântuirea omului.

Părintele Daniel, pustnicul de la Sfântul Munte, primea la fiecare Sfântă Liturghie multe daruri, binecuvântări și harisme. Timp de șaiseci de ani săvârșise zilnic Sfânta Liturghie, chiar și în Postul Mare. Se auziseră multe despre acest slujitor și nevoitor, care devenise un înger pe pământ și slujea împreună cu îngerii. Avva Iosif, pustnicul din peștera, împreună cu Avva Arsenie, fratele lui, călătoreau ore întregi ca să-l vadă și să se desfășeze privind-l cum slujea. Nu voiau nimic altceva. Bătrânul se nevoia și slujea în

peștera sfântului Petru Athonitul. Părinții aghiorții îl pomenesc ca pe „un duh liturgic” și „o pară de foc”, conform cuvintelor psalmistului: „Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri, și pe slujile Tale pară de foc” (Psalmul 103, 4).

Toți cei care au participat, împreună cu Avva Arsenie, fratele lui, călătoreau ore întregi ca să-l vadă și să se desfășeze privind-l cum slujea. Nu voiau nimic altceva. Bătrânul se nevoia și slujea în peștera unde slujea. În același timp, Liturghia lui era și o înălțare adevărată la Jertfa Altarului mai presus de ceruri, a lărușalității celui de sus. Pentru că Liturghia să dureze cât mai mult, slujea în fiecare zi Liturghia Sfântului Vasile, care, după cum se știe, se săvârșește doar de zece ori pe an. Citea rugăciunile rar, cu intonație și multă evlavie și nu se grăbea deloc, pentru că ale lui erau ziua și noaptea.

Evlavia era însoțită de lacrimi bogate și dulci. Desfătarea credinței și lacrimile multe îi opreau cântatul și rostirea rugăciunilor. Dacă poadea pesterii nu se umplea de lacrimi, nu încheia Liturghia. Timp de șaiseci de ani, fără nicio pauză a slujit neînecat și a adormit cu un sfânt după încheierea Sfintei Liturghii. Dobândise obiceiul ca după terminarea slujbelor să se retragă pentru câteva ore și să se bucure de măreția darurilor dumnezeiești pe care le primea la Sfânta Jertfa. Slujba dura multe ore, cu momente de bucurie, când mintea părintelui era răpădită. Prin cererile și rugămintele lui, pline de suspine și de lacrimi, umplea zidirea lui Dumnezeu cu frumusețile raiului, îi întărea și-i sprijinea pe creștinii șovăielnici din lume, îi lumina pe cei întunecați, îi mângăia pe cei măhniiți și îndurerați, iar răul lacrimilor și al spinelor lui deschidea păcătoșilor calea mântuirii. Era unul dintre puținii născuți într-un neam, care schimba lumea.

Binecuvântarea treimică este și apostolică, pentru că primul care a formulat-o în scris a fost sfântul Pavel, apostolul neamurilor. Biserica noastră a preluat formula ca o introducere la Anaforaua liturgică și de atunci, multimi numărate de preoți și episcopi au rostit-o și de multe ori au săvârșit minuni prin ea, așa cum consemnează sinaxariile și patericele. Harul binecuvântării treimice nu este doar al Domnului Hristos, ci și al Tatălui și al Sfântului Duh. La fel, iubirea și împărtășirea sunt lucrarea celor trei Persoane.

Protopresbiter Stefanos
ANAGOSTOPOULOS, *Explicarea Dumnezeieștii Liturghii cu ajutorul unor evenimente și a unor experiențe din viețile sfinților, preoților, monahilor și credincioșilor*, Editura Bizantină, București, 2005, pag. 304-307.

Interviuri cu trecutul

Diaconul Dumitru Gligăneanu

(n. -19 oct. 1902 – d. 31. dec.1981)

și Corala Catedralei Arhiepiscopale din Curtea de Argeș (II)

- continuare din numărul 429 -

Anul 1923 este marcat de un eveniment deosebit pentru arta corală din Curtea de Argeș. În luna mai a acestui an sosește în Curtea de Argeș corala „Carmen” din București, corala ce pe parcursul activității sale a avut ca dirijori pe Ghe. Cucu (1882-1932), și D. G. Kiriac (1866-1928). Prezența corului „Carmen” în Curtea de Argeș a impresionat profund auditoriul, iar în zilele următoare conducerea mănăstirii a hotărât alcătuirea unei formații corale după modelul coralei „Carmen”.

Este solicitat D. Gligăneanu, care organizează corul. Erau folosite doar voci bărbătești, partida de sopran și alto fiind susținută de voci de copii; deși compozitorul Gavriil Muzicescu (1847-1903), prin binecuvântarea și sprijinul Î.P.S. Iosif Naniescu (1818-1902) dăduse libertate vocilor femeiești de a cânta, nemaținându-se cont de canoul dat femeilor de a tăcea în biserică în.n./.

D. Gligăneanu conduce acest cor până în anul 1926, luna septembrie, când pleacă la Conservatorul din București.

Episcopul Nichita Duma, îl menține dirijor al corului, D. Gligăneanu venind din București odată pe săptămână pentru repetiție și slujba religioasă.

În anul 1929, vocile de copii sunt înlocuite cu voci de femei, corul mănăstirii fiind pentru prima dată mixt.

În anul 1930 D. Gligăneanu se stabilește definitiv în orașul Curtea de Argeș, ca profesor la școala de cântăreți și dirijor al corului „Argeșul” de la Mănăstire. Lucrând cu deosebită pasiune, atent la cele mai mici amănunte, exigent până la severitate, reușește în scurtă vreme să alcătuiască un cor omogen, bine echilibrat și nuanțat, care impresionează la fiecare apariție. Datorită acestor calități corul este solicitat cât mai des la diferite manifestări organizate în Argeș sau în alte localități.

În colecția personală a diaconului Dumitru Gligăneanu se păstrează o scrisoare din anul 1933 scrisoare aparținând arhivei personale Diac. Dumitru Gligăneanu, pusă la dispoziție de către fiul său Ioan – Viorel Gligăneanu, având următorul conținut:

„Episcopia de la București îmi telefonază că de la Palatul Regal s-a dat ordin să vină la Sinaia la serbările Peleşului Corul de la Curtea de Argeș al Catedralei. Au cerut Episcopia la telefon, dar n-a răspuns nimeni. Am cerut și eu duminică. Deci trebuie dirigințele corului sau Episcopia să se înțeleagă cu Palatul Regal – Calea Victoriei din București – capelamul Ulea, ca să precizeze amănuntele. Probabil să fie Te-Deum cu Liturghie.

Miron Cristea – patriarh Dragoslavele, 10. 09. 1933.”

Prezența corului „Argeșul” la serbările de la Sinaia, este comentată elogios de presa vremii. În ziarul „Glasul Monahilor” apare următorul articol: „Ziarele vestesc că, cu ocaziunea serbărilor regale, ce au avut loc în zilele trecute (25 și 26 septembrie) în Sinaia, la slujbele religioase săvârșite cu acest prilej, răspunsurile au fost date de corul catedralei episcopale

din Curtea de Argeș.

Dacă corul argeșean a fost invitat în mod special, la această regală prăznuire, desigur că a fost cunoscut ca unul dintre cele mai bune și bine organizate coruri.

După cum auzim, dirijorul corului, părintele diacon Gligăneanu, cu alt prilej la Sf. Episcopie Argeș, a fost felicitat de M.S. Regele nostru Carol al II-lea, cum și de M.S. Regele Alexandru al Jugoslaviei /.../

Și noi ne bucurăm, întrucât părintele Gligăneanu, nu modest, dar valoros dirijor al Sfintei noastre Biserici, lucrează cu atâta drag, muncind ca să scoată la lumină alese elemente cântătoare din poporul muncitor, dar și evlavios, al Curții de Argeș, cetatea lui Neagoe Voievod.

Laude se cuvin în special Prea Sfințitului Episcop Nichita, care a știut, în pofida unor împrejurări vitrege, ca să-și apropie un element de atâta valoare, ca părintele Gligăneanu”- (Art. Corul Argeșului, în ziarul „Glasul Monahilor” duminică 1 octombrie 1933, director fondator Ieromonah Dionisie Lungu, pag.3, Cf. Arhiva personală Diac. D. Gligăneanu, Curtea de Argeș).

În anul 1937, Corul „Argeșul” al Episcopiei, număra 30 de persoane. Cântau în cor oameni de diferite profesii: învățători, profesori, elevi de la școala de cântăreți și seminar. Activitatea corului nu se limita doar la cântările religioase în cadrul mănăstirii. Repertoriul cuprindea și prelucrări de folclor, cântece patriotice cântate cu prilejul serbărilor populare organizate în localitățile vecine orașului Curtea de Argeș. Împreună cu elevii de la Seminarul Teologic au prezentat spectacole la Albești, Domnești, Câmpulung-Muscel, Târgoviște.

Deși corul atinse un nivel artistic destul de ridicat, deși era apreciat de conducătorii Bisericii, totuși conjunctura politică pune sub semnul întrebării existența acestui cor. Iată ce notează ziarul „Presa” sub titlul: **Corul Sfintei Episcopii s-a desființat!** „Orașul Curtea de Argeș s-a mândrit ani de zile cu frumoasa organizație corală a Sfintei Episcopii ce izbutise să impresioneze pe localnici și vizitatori. Micul la statură și sârguinciosul dirijor, a primit felicitări de la M. S. Regele Carol al II-lea, răposatul rege Alexandru al Jugoslaviei și recent de la A. S. Regală Prințul moștenitor al Suediei. Modestul cor este ascultat în fiecare sâmbătă de cei ce vizitează catedrala. Dar...vremurile grele au sosit. Desigur, pentru întreținerea corului trebuiau bani (fie ei chiar puțini) și într-o zi de noiembrie Sf. Episcopie a pus în vedere conducătorului că nu mai poate plăti, suspendând corul „sine die”! Urmarea: corul s-a desființat. /.../ Refuzăm să credem că la desființarea lui ar

sta alte cauze în afara celor pur financiare, căci P. S. Episcop Grigore Leu spunea la instalare: „Am plâns când m-am despărțit de corul Sf. Mitropoliei de la Iași, dar sunt vesel că am găsit și aici ceva asemănător” -cuvinte ce au fost rostite aproape textual, în fața coriștilor-. (Constantin Nicolae **Corul Sfintei Episcopii s-a desființat!** în ziarul „Presa”- organ independent, politic, economic, cultural- cum se autointitula - din 20 noiembrie 1937, pag.1.)”

Asadar, vestitul cor „Argeșul” își încetează activitatea. Timp de doi ani răspunsurile la Sf. Liturghie au fost date de un grup de băieți de la școala de cântăreți, situație nu prea plăcută pentru conducerea bisericii. Desigur, în condiții istorice nefavorabile, patriarhul va aproba reînființarea corului. Prin ordinul nr. 231 din 1940, patriarhul aprobă reînființarea corului de la Mănăstirea din Curtea de Argeș. Evenimentul stărnește entuziasmul iubitorilor de muzică din Curtea de Argeș, care răspund convocării pentru ziua de 1 Decembrie 1940, dată când sub conducerea P.S. Dionisie Erhan, corul „Argeșul” își reia activitatea.

La 1 aprilie 1949, Episcopia își mută sediul din Curtea de Argeș în orașul Rm.Vâlcea. Corul „Argeșul” susține ultimul concert, după care își încetează activitatea.

Între anii 1949 –1958, Mănăstirea Curtea de Argeș nu mai are formație corală, răspunsurile liturgice, fiind date la strana catedralei episcopale de către viețuitorii sfintei mănăstiri (conform mărturiei arhimandritului Ilarion Craioveanu, fost stareț al Mănăstirii Curtea de Argeș din 1944 până în anul 1989).

În martie 1958, diaconul Dumitru Gligăneanu, reînființează formația corală de la mănăstire, formație care își desfășoară activitatea și astăzi. La conducerea corului s-au mai aflat în această perioadă, profesorul Puiu

Marinescu și un talentat membru al corului, Achim Grigore (1919-1998).

Rădulescu Andrei, (pseudonim Puiu Martinescu) - născut în anul 1922 în comuna Valea Danului, jud. Argeș. Studiază la Școala de cântăreți bisericești din Curtea de Argeș și doi ani la Academia de muzică religioasă din București (1940- 1942), neterminată din pricina războiului. A ocupat diferite posturi ca profesor de muzică pe la școlile din Curtea de Argeș și comunele limitrofe și ca metodist la Casa de Cultură din Curtea de Argeș.

A fost dirijorul Corului Catedralei din Curtea de Argeș între anii 1960- 1964, 1975- 1978, 1999- decembrie 2000. A decedat în martie 2001. Rădulescu Andrei, era foarte popular și cunoscut în Curtea de Argeș, prin multitudinea activităților culturale care le desfășura cu diferite ocazii în școli și instituții.

Achim Grigore s-a născut la Curtea de Argeș în anul 1919. Între anii 1935- 1938, a urmat cursurile școlii de cântăreți bisericești de la Curtea de Argeș. Între anii 1938- 1941 a fost cântăreț bisericesc la Biserica Sfântul Nicolae din Curtea de Argeș. În perioada 1941- 1945 a fost pe front și din 1945 a fost din nou cântăreț bisericesc la Biserica Sf. Nicolae din Curtea de Argeș. În anul 1960 a absolvit școala de contabili, după care a activat în funcția de contabil și revizor contabil la diferite instituții din orașul Curtea de Argeș. Până în anul 1980 a fost membru al Corului Catedralei din Curtea de Argeș, și din anul 1980 până în anul 1998, a fost dirijorul Corului Catedralei, de unde și pensionar fiind, s-a retras din motive de sănătate, după care timp de un an, locul de dirijor a fost ținut de același Puiu Martinescu.

-va urma-
Diac. Drd. Dumitru-Codruț SCURTU

Se deschide „Salonul cărții argeșene”

În perioada 26-31 octombrie, se desfășoară la Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” Salonul cărții argeșene. Vor participa edituri și scriitorii din județ, membri ai Uniunii Scriitorilor din România, care au publicat cel puțin un volum, dar și simplită cititorii. Pe parcursul celor șase zile se vor desfășura: o expoziție de carte, lansări, lecturi publice, dezbateri pe teme literare de actualitate, precum și festivitatea de premiere a Concursului Național „Literatura Modernă”, organizat de Editura Pământul.

Salonul cărții argeșene își propune să promoveze literatura română contemporană, în contextul valorificării potențialului creativ demn de luat în seamă, pe care îl au municipiul Pitești și județul Argeș.

Raluca NICULA

CONFERINȚĂ DESPRE MITROPOLIA UNGROVLAHIEI

Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu” a închis joi, 15 octombrie, între orele 13.00-14.00 ușa sălii de lectură pentru a organiza o conferință publică. Jurnalistul argeșean Paul Cruceanu le-a vorbit celor interesați despre Mitropolia Ungro-Vlahiei, la 650 de ani de la recunoașterea acesteia.

La eveniment au fost prezenți elevi, studenți, cadre didactice și oameni de cultură. Cu toții au primit informații cronologice privind Mitropolia înființată în anul 1359 de Patriarhia de Constantinopol. În acel an, patriarhul ecumenic Calistus I l-a numit pe călugărul grec Iachint de Vicina ca prim titular al Mitropoliei Ungrovlahiei. În anul 1990, titlatura patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, aceea de arhiepiscop al Bucureștilor și mitropolit al Ungrovlahiei, a fost schimbată, prilej cu care denumirea multiseculară a Mitropoliei Ungrovlahiei, a fost înlocuită cu aceea de Mitropoliei și Dobrogei.

Raluca NICULA

Regulile morale ale Sfântului Vasile cel Mare (XXXV)

„Să nu slăvim pe cei ce slujesc vrajmașului”

Conform antropologiei creștine, omul este creat după chipul lui Dumnezeu și este chemat relațional să atingă dumnezeirea, prin actualizarea darurilor cu care a fost hărăzit și pe care le-a dobândit în timpul vieții.

Și pentru că am vorbit de daruri, trebuie să subliniem că pe lângă împărțirea lor conform naturii în daruri materiale și daruri spirituale, mai putem vorbi și despre o împărțire conform cauzei: daruri divine (de la Dumnezeu), daruri genetice sau moștenite (de la părinți), daruri sociale etc.

Darurile primite de la Dumnezeu sunt multe și variate, interne și externe, începând cu viața și natura înconjurătoare și terminând cu mântuirea și Raiul, pentru că *Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor, la Care nu este schimbare sau umbră de mutare* (Iacov 1, 17).

În Vechiul Testament, darurile primite de om de la Dumnezeu erau mijloace necesare atingerii fericirii telurice: prin credință și ascultarea față de Dumnezeu, Avraam dobândește atât un prunc, dar și statutul de conducător și tată (patriarh) al mulțimilor supuse Celui Negrăit. Prin venirea Mântuitorului și prin pogorârea Duhului Sfânt, darurile de la Dumnezeu devin atât mijloace necesare dobândirii unei fericiri pământești, dar și trepte spre fericirea veșnică, spre împărăția lui Dumnezeu, spre viața fără de sfârșit: „Aceasta este pâinea care s-a pogorât din cer, nu precum au mâncat părinții voștri mană și au murit. Cel ce mănâncă această pâine va trăi în veac” (Matei 6, 48-59). „Cel ce îmi urmează Mie, nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 8, 12) și iarăși „Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis pe

Mine, la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață” (Ioan 5, 24).

Din învățătura Mântuitorului, a Sfinților Apostoli și a Părinților Bisericii, aflăm că darurile divine sunt numite și daruri sau roade ale Duhului Sfânt (Galateni 5, 22), pentru că ele vin de la Tatăl prin Fiul în Sfântul Duh și sunt conforme lucrării sau predicatului Celui de-a Treia Persoane, anume acela de Sfințitor.

Pentru un creștin aceste daruri își fac simțită prezența din clipa primirii Tainei Sfântului Botez și Tainei Mirungerii, când se aude glasul rugăciunii: „Botezatu-te-ai, luminatu-te-ai, miruitu-te-ai, sfințitu-te-ai, spălatu-te-ai...” și „Pecetea darului Duhului Sfânt”. Ele sunt incubate în mod real în fiecare creștin, actualizarea lor și efectele lor se resimt în conformitate cu libertatea cultivării sau necultivării virtuților: „Fiind roadele unei Taine care ne împărtășește darurile Duhului Sfânt, ele sunt menite să deschidă duhul din noi și să facă bogată viața în Duh, dar acest lucru nu se poate realiza înainte de purificarea de patimi. Abia după terminarea operii de purificare, condusă în special de puterile Botezului și ale pocăinței, apare pe primul plan lucrarea darurilor Duhului Sfânt (Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. 2, p. 208-217).

În conformitate cu învățătura Bisericii, darurile Duhului Sfânt (vezi și Isaia 11, 2-3) sunt în număr de șapte: înțelepciunea, înțelegerea, sfatul, puterea, cunoștința, buna credință, evlavie și temerea de Dumnezeu. Acestora li se mai adaugă și darurile excepționale sau harismele (I Corinteni 12, 9-10): vindecarea, vorbirea în limbi, proorocirea, facerea de minuni etc.

Luând seama la faptul că unii oameni își lucrează darurile, iar alți nu, Sfântul Vasile cel Mare impune creștinilor să nu facă greșeala să pună pe picior de egalitate pe cei ce își pun darurile în slujirea lui Dumnezeu cu cei care le îngroapă în noroiul patimilor, slujind diavolului: „Cei care văd roada Sfântului Duh într-o oarecare măsură pretutindeni egal pe cel care este consacrat pietății și pe cei care nu se consacră Sfântului Duh, ci se consacră vrăjmașului, în aceasta defaimă pe Sfântul Duh” (Sfântul Vasile cel Mare, Regulile Morale, Regula 35, PSB, vol. 18, p. 132-135).

În cadrul regulii sale, Sfântul Vasile cel Mare recunoaște faptul că toți oamenii primesc daruri de la Dumnezeu în mod personal, așa cum spune apostolul: *fiecare are de la Dumnezeu darul lui: unul așa, altul într-alt fel* (I Corinteni 7, 7).

În opinia marelui ierarh darurile pot fi folosite atât în scopuri bune, în atingerea unor obiective personale (pietatea, mântuirea) sau colective (buna înțelegere, într-ajutorarea, ascultarea), dar și în scopuri contrare: împătămirea, ura, dezbinarea etc.

Întrebare: Dacă în esența lor darurile sunt bune, pentru că vin de la Dumnezeu, de ce ele pot fi administrate în mod rău?

Răspuns: Explicația stă în libertatea de alegere a omului, în libera lui voință de a-și gestiona calitățile în conformitate cu propriile obiective fixate.

Să dăm un exemplu de folosire a înțelepciunii în mod diferit. Solomon, marele rege evreu, a primit de la Dumnezeu darul înțelepciunii, prin intermediul acesteia el a reușit să rezolve multe dintre problemele

regatului său, în spiritul binelui și al adevărului, de mare notorietate fiind dreptatea pe care a săvârșit-o atunci când două femei își disputau maternitatea asupra unui copil. De cealaltă parte, tot un rege evreu, Irod cel Mare, și-a folosit înțelepciunea în mod contrar binelui și adevărului. El este cel care a considerat că omorând copiii de vârstă Pruncului Divin, va reuși să-și asigure o domnie fără probleme.

Și pentru că a venit vorba de prunci și de folosirea darurilor lui Dumnezeu, mulți dintre cei de astăzi, adăpați din multe surse de cunoaștere și șlefuiți prin școlile timpului, folosindu-și înțelepciunea și priceperea, ne vorbesc despre: avort, fertilizare în vitro, reducere fetală, mamă purtătoare etc., ca despre probleme normale, lipsite de implicații onto-antropologice și morale.

Revenind la regula Sfântului Vasile cel Mare, observăm că marele ierarh vorbește și despre o altă categorie de oameni, aceia care observă, adică noi cei care am citit această regulă și care suntem obligați în primul rând să ne asigurăm că noi înșine administrăm darurile lui Dumnezeu cum se cuvine în însăși viața noastră, în relațiile cu cei din familia noastră și cu cei din comunitatea în care trăim. Abia apoi suntem chemați să *stăm strâmb și să judecăm drept* în ce mod darurile semenilor noștri sunt puse în slujba lui Dumnezeu și a aproapeului, sau în slujba vrăjmașului. Iar dacă am intuit că iscusința, înțelepciunea, destoinicia fratelui meu lucrează contrar Legii divine, contrar Evangheliei lui Hristos Domnul, să nu cutez a-l ridica în slăvi și a-l omagia ca pe un sfânt.

Pr. Napoleon Nicolae DABU

Calendarul evenimentelor istorico-religioase

22-28 octombrie

22 octombrie

1911 - A apărut, la București, revista „Flacăra”, sub îndrumarea lui C. Banu, care milita pentru realizarea unității național-statale a românilor.

1932 - A treia Conferință balcanică de la București, la care participă Albania, Grecia, Iugoslavia, România și Turcia. Se pun bazele unui pact politic balcanic bazat pe principiul neagresiunii.

1974 - A fost inaugurat Centrul Național de Fizică București.

23 octombrie

1425 - Voievodul Iliș al Moldovei se căsătorește cu Marica.

1613 - Gabriel Bethlen este ales principe al Transilvaniei (până în 1629).

1861 - S-a înființat, la Sibiu, „Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român”, cu rol important în viața culturală și în lupta de eliberare națională a românilor din Transilvania.

1980 - A murit tenorul Dinu Bădescu. A fost unul dintre marii artiști ai Operei Române, membru al unei garnituri solistice „de aur”, alături de Valentina Crețoiu și Șerban Tassian (n. 1904).

24 octombrie

1880 - Se naște Dimitrie Gusti, scriitor, traducător și publicist, filosof, sociolog și estetician român. Membru al Academiei Române din 1919, președintele Academiei Române (1944 -1946), ministru al învățământului între 1932 și 1933, profesor

la Universitățile din Iași și București (d. 1955).

1853 - La Provița de Sus, jud. Prahova, s-a născut Pimen (Petru) Georgescu, mitropolit român, membru de onoare (1918) al Academiei Române.

1920 - Trecea în veșnicie Marea Ducesă Maria Alexandrovna a Rusiei, mama reginei Maria a României (n. 1835).

25 octombrie

1921 - Se naște, la Sinaia, Mihai I, Rege al României, Principe al României, Principe de Hohenzollern, cunoscut în perioada domniei tatălui său, Regele Carol al II-lea, ca Mihai, Mare Voievod de Alba-Iulia. A fost suveran al României între 20 iulie 1927 și 8 iunie 1930, precum și între 6 septembrie 1940 și 30 decembrie 1947. Este stră-strănepot al Reginei Victoria a Marii Britanii și văr de gradul trei al reginei Elisabeta a II-a. Alțeta Sa Regală Mihai I este una dintre ultimele figuri publice în viață din perioada celui de-al Doilea Război Mondial.

1935 - A avut loc, la Opera Română, premiera operei bufe „O noapte furtunoasă” de Paul Constantinescu (libretul după I.L. Caragiale), sub bagheta lui Ionel Perlea.

1944 - În Al Doilea Război Mondial, armata română intră în orașul Carei, prelund controlul asupra întregului teritoriu pierdut în urma Dictatului de la Viena din 1940.

26 octombrie

1497 - Lupta de la Codrii Cosminului, armatele moldovene conduse de binecredinciosul voievod Ștefan cel Mare

atacă și înfrîng armata polonă.

1624 - Se naște Dosoftei (numele monahal al lui Dimitrie Barilă), mare cărturar și mitropolit al Moldovei (d. 1693).

1850 - Se naște Grigore Tocilescu, istoric, arheolog, epigrafist și folclorist român, membru al Academiei Române (1890). A fost profesor de istorie antică și de epigrafie la Universitatea București, autor al lucrării Marele Dicționar Geografic al României, secretar general la Ministerul Învățământului și senator conservator de mai multe ori (d. 1909).

1860 - A fost inaugurată, în prezența lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866), Universitatea din Iași, cu patru facultăți: Drept, Filosofie, Științe și Teologie.

27 octombrie

1682 - Mitropolitul Dosoftei a început tipărirea, la Iași, a „Vieții și petreacerii svinților” (4 volume), după izvoare bizantine și slave.

1687 Este semnat Tratatul de la Blaj, prin care Imperiul Habsburgic obligă 12 orașe transilvane să primească la iernat trupele imperiale. Începutul penetrației austriece în Transilvania. Vor urma numeroase conflicte militare între armata habsburgică și locuitorii celor 12 cetăți.

1910 - Se naște Alexandru Elian, istoric, savant și dascăl de teologie, membru titular al Academiei Române (1993). Din septembrie 1956, la invitația Patriarhului Justinian, care înființează în mod special la Institutul Teologic Universitar din București Catedra de Bizantinologie, va preda timp de

aproape două decenii (până în 1975), cursuri despre istoria și spiritualitatea bizantină (d. 1998).

1938 - La Târgu-Jiu a fost inaugurat ansamblul monumental conceput de Constantin Brâncuși în cinstea ostașilor români cazuți în bătălia de la Jiu, cuprinzând capodopere ale artei moderne: „Masa Tăcerii”, „Poarta Sărutului”, „Coloana fără sfârșit”. Ceremonia de inaugurare a ansamblului sculptural din Târgu-Jiu a avut loc în prezența lui Brâncuși, slujba solemnă fiind oficiată de 16 preoți.

28 octombrie

1443 - Ștefan, primul pictor muralist român cunoscut, a realizat decorația murală a bisericii ortodoxe din Densuș (jud. Hunedoara), ctitorie a cnejilor din familia Mânjină.

1688 - A trecut în veșnicie Șerban Cantacuzino, domnitor al Țării Românești între 1678 și 1688. S-a remarcat printr-o deosebită activitate în domeniile economic, literar și cultural: a introdus porumbul în România, care la scurtă vreme a ajuns hrana de bază a țării; a fondat prima școală românească în București; a asistat la înființarea mai multor ateliere de tipărit, iar sub auspiciile sale faimoasa Biblie românească de la București a apărut în 1688. Este ctitorul bisericilor Fundeni Doamnei și Mănăstirii Cotroceni (n. 1640).

1952 - A murit Mircea Vulcănescu, filosof, sociolog, economist și profesor de etică român (n. 1904).

Diacon Prof. Gabriel FIRUȚĂ

Comunicatul final al Simpozionului internațional „Dumnezeu Tatăl și viața Preasfintei Treimi“

Cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Facultatea de Teologie Ortodoxă din București, în colaborare cu Facultatea de Teologie Evanghelică din Tübingen, a organizat, în perioada 15-17 octombrie 2009, la Palatul Patriarhiei din București, Simpozionul internațional și interconfesional cu tema: „Dumnezeu Tatăl și viața Preasfintei Treimi“. La manifestare au participat profesori de teologie din România și din străinătate, printre aceștia din urmă numărându-se reprezentanți de seamă ai Universităților din Tübingen, Bamberg, Augsburg, Frankfurt, New York, Trondheim și Tesalonic.

În cadrul simpozionului au fost prezentate o serie de comunicări care au abordat tematica trinitară din perspective diferite, fiind evidențiate atât izvoarele biblice și patristice ale învățaturii trinitare, cât și dezvoltarea sa modernă, și mai ales faptul că Treimea constituie matricea întregii teologii creștine, fundament al credinței și al trăirii creștinului în Biserică. Abordarea catafatică și apofatică a Preasfintei Treimi, problematica persoanei și a relației, a perihorezei și a deoifințimii, modalitățile relațiilor intratrinitare și consecințele lor iconomice, importanța precizării unui program social trinitar, precum și a unei ecologii trinitare - au fost teme pe larg dezbătute de participanții la simpozion. În același timp, au fost abordate și teme mai sensibile în plan ecumenic, cum ar fi problema lui Filioque sau raportul dintre imuabilitate și devenire în Dumnezeu. Un punct principal în cadrul prezentărilor și al discuțiilor l-a constituit, așa cum o arată și titlul simpozionului, problematica monarhiei Tatălui, intens dezbătută în teologia occidentală a ultimilor ani.

Lucrările s-au desfășurat într-o atmosferă plăcută și constructivă, de respect și deschidere reciprocă, de căutare comună și sinceră a Adevărului de viață făcător al Preasfintei Treimi. Participanții și-au exprimat recunoștința pentru ospitalitatea PF Părinte Patriarh Daniel, precum și dorința ca acest simpozion de la București, care este o continuare peste veacuri a conferințelor de la Klingenthal din anii 1978-1979 (la care au participat profesorul Jürgen Moltmann și părintele Dumitru Stăniloae), să marcheze un nou început al preocupărilor internaționale și ecumenice cu privire la învățătura despre Sfânta Treime.

Comunicările susținute în cadrul simpozionului vor fi reunite într-un volum ce va fi publicat în trei limbi: română, germană și engleză.

Corul Symbol concertează la Universitatea de Muzică

Luni, 19 octombrie 2009, Corul Symbol al Patriarhiei Române a susținut un concert la Universitatea Națională de Muzică din București, informează cotidianul Ziarul Lumina. Manifestarea artistică are loc în sala „George Enescu“ și face parte din stagiunea corală „Paul Constantinescu“. Au fost interpretate piese religioase și laice din repertoriul următorilor muzicieni străini și români: Iacob Regnart, Piraquibus, Coulter, Adrian A. Cuello, Gheorghe Cucu, Nicolae Lungu, Liviu Ionescu, Constantin Arvinte, Teodor Zgureanu, Olgața Lupu, Elena Mândru, Petre Ștefănescu. Au dirijat diacon profesor Jean Lupu și Luminița Guțanu. Corul a beneficiat de vocile solistelor Corina Gațu și Andreea Diana Bliđariu. Copiii au fost acompaniați la pian de către Cristina Chiosea.

Înaltpreasfințitul Mitropolit Teofan a împlinit 50 de ani

Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, s-a născut la 19 octombrie 1959, în comuna Corbi, județul Argeș. A studiat la Seminarul Teologic din Craiova (1974-1979), apoi la Institutul Teologic Universitar din București (1980-1984). De asemenea, în perioada 1986-1990, a urmat studii de doctorat la Institutul Teologic „Saint Serge“ din Paris. A intrat în monahism în 1984, la Schitul Crasna (Prahova), iar în 1985 a fost hirotonit ierodiacon și ieromonah. Între anii 1990-1991 a ocupat funcția de secretar al Cabinetului patriarhal. În 1991 a fost ales Episcop-Vicar Patriarhal, iar în anul 2000 a devenit Mitropolitul Olteniei. În ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din data de 5 martie 2008 este ales Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei.

P.S. Visarion la 50 de ani

Preasfințitul Părinte Visarion s-a născut la data de 19 octombrie 1959, în localitatea Tâlmăciu, jud. Sibiu, din părinții Nicolae și Măcinica Bălțat, la botez primind numele de Dumitru. Nicolae și Măcinica Bălțat, la botez primind numele de Dumitru. A urmat Școala generală la Tâlmăciu, apoi Treapta I de liceu la Liceul din aceeași localitate iar între anii 1976 - 1981 Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj iar apoi între 1982 - 1986 Institutul Teologic Universitar din Sibiu (licențiat în Teologie, ca șef de promoție cu media 9.92), având ca teză de licență subiectul „Biserica Ortodoxă Română văzută de călătorii străini (sec. XVI - XIX), sub îndrumarea Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu. 1986 - 1989 Doctorat în Teologie, specializarea Teologie Dogmatică și Simbolică, la Institutul Teologic din Sibiu; 1994 - 1995 Cursuri de specializare la Facultatea de Filozofie a Universității din Atena. În data de 5 mai Preasfinția Sa Visarion este tuns în monahism la Mănăstirea Sămbăta de Sus, jud. Brașov, de către Înalt Preasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală, unde primește numele de Visarion. 15 august 1989 - a fost hirotonit întru diacon (ierodiacon), apoi preot (ieromonah) la 5 octombrie 1997, în Catedrala Ortodoxă Română din Cluj de către ÎPS Bartolomeu Anania al Vadului Feleaacului și Clujului și întru Arhieru, în Catedrala Ortodoxă Română din Alba - Iulia, la 12 octombrie 1997. La data de 9 noiembrie 2005 a susținut teza de doctorat în Teologie la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna“ din Sibiu, cu titlul „Învățătura mariologică a Sfântului Nicolae Cabasila“. La Centrul mitropolitan din Sibiu, Preasfinția Sa a îndeplinit funcția de secretar eparhial și apoi consilier cultural al Arhiepiscopiei Sibiului iar apoi din anul 1997 până în anul 2008 a fost Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului. Din data de 25 martie 2008, de praznicul Bunei-Vestiri, Preasfinția Sa a fost întronizat ca episcop titular al Eparhiei Tulcii de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, în Catedrala „Buna - Vestire“ din Tulcea. Este cetățean de onoare al localităților Zărnești, Rășinari și Teliu. A publicat peste 200 de articole în reviste bisericești din țară (Telegraful Român, Mitropolia Ardealului, etc.) precum și în publicații laice și cărțile „Mergând învățați“, Sibiu, 2001, „Biserica Ortodoxă Română văzută de călătorii străini în sec. XVI - XIX“, Sibiu, 2001 și „Logos și cultură“, Sibiu, 2005.

A urmat Școala generală la Tâlmăciu, apoi Treapta I de liceu la Liceul din aceeași localitate iar între anii 1976 - 1981 Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj iar apoi între 1982 - 1986 Institutul Teologic Universitar din Sibiu (licențiat în Teologie, ca șef de promoție cu media 9.92), având ca teză de licență subiectul „Biserica Ortodoxă Română văzută de călătorii străini (sec. XVI - XIX), sub îndrumarea Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu. 1986 - 1989 Doctorat în Teologie, specializarea Teologie Dogmatică și Simbolică, la Institutul Teologic din Sibiu; 1994 - 1995 Cursuri de specializare la Facultatea de Filozofie a Universității din Atena. În data de 5 mai Preasfinția Sa Visarion este tuns în monahism la Mănăstirea Sămbăta de Sus, jud. Brașov, de către Înalt Preasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală, unde primește numele de Visarion. 15 august 1989 - a fost hirotonit întru diacon (ierodiacon), apoi preot (ieromonah) la 5 octombrie 1997, în Catedrala Ortodoxă Română din Cluj de către ÎPS Bartolomeu Anania al Vadului Feleaacului și Clujului și întru Arhieru, în Catedrala Ortodoxă Română din Alba - Iulia, la 12 octombrie 1997. La data de 9 noiembrie 2005 a susținut teza de doctorat în Teologie la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna“ din Sibiu, cu titlul „Învățătura mariologică a Sfântului Nicolae Cabasila“. La Centrul mitropolitan din Sibiu, Preasfinția Sa a îndeplinit funcția de secretar eparhial și apoi consilier cultural al Arhiepiscopiei Sibiului iar apoi din anul 1997 până în anul 2008 a fost Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului. Din data de 25 martie 2008, de praznicul Bunei-Vestiri, Preasfinția Sa a fost întronizat ca episcop titular al Eparhiei Tulcii de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, în Catedrala „Buna - Vestire“ din Tulcea. Este cetățean de onoare al localităților Zărnești, Rășinari și Teliu. A publicat peste 200 de articole în reviste bisericești din țară (Telegraful Român, Mitropolia Ardealului, etc.) precum și în publicații laice și cărțile „Mergând învățați“, Sibiu, 2001, „Biserica Ortodoxă Română văzută de călătorii străini în sec. XVI - XIX“, Sibiu, 2001 și „Logos și cultură“, Sibiu, 2005.

Luni, la orele dimineții în Catedrala Episcopală din Tulcea, Preasfinția Sa înconjurat de preoți din municipiul Tulcea a săvârșit slujba Sfintei Liturghii. La ora 12:00 în Catedrala Episcopală din Tulcea s-a oficiat o slujbă de mulțumire (Te-Deum) adusă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile aduse de Dumnezeu în acești ani Preasfinției Sale, informează Biroul de Presă al Episcopiei Tulcii.

www.basilica.ro

„CENTRUL DE PELERINAJE SF. FILOTEIA“ AL ARHIEPISCOPIEI ARGEȘULUI ȘI MUSCELULUI

Preot responsabil: Vuțan Ciprian Constantin;
Str. George Ștefănescu, nr. 1B, cart. Găvana, Loc. Pitești, Jud. Argeș;
Tel. 0722.35.35.11 și 0740.073.778; Fax 0348.80.92.64;
E-mail: pr_ciprianvutan@yahoo.com; www.eparhiaargesului.ro

SĂRBĂTORINDU-L PE SFÂNTUL DIMITRIE CEL NOU ÎN PATRIA SA, BULGARIA (27 OCTOMBRIE 2009)

ORA 5,00 plecare Pitești, pe traseul București-Ruse-Ivanovo, unde se va participa la slujba Sf. Liturghii de la Mănăstirea unde a trăit Sfântul Dimitrie din Basarabi, după care vom reveni la București unde ne vom închina Sfintelor Moaște ale Sfântului aflate la Catedrala Patriarhală.

Pret: 109 RON (pentru grup de min. 40 pers.), 119 RON (pentru grup de min. 30 pers.)

Pretul include: -transport autocar conform normelor internațional, - taxa de pod la Giurgiu, - preot insotitor